

ACC. N:R M. 6596:1-31.
Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
Härad: Uppvidinge. Adress: Furåkra, Kråksmåla.
Socken: Ålgård. Berättat av: Carl Viking
Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i Ålgård socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Uppteckningen utgör fortsättning på
minnen från Barnåldersminnet och
i tjänst som bonddräng till jag
nått 22 år.

Limbredning
Färdskötsel
Byggnad.

Vol. 6.

Sidor 137—168.

(9 teckningar)

Skriv endast på denna sida!

Landskap: *Småland.*Härad: *Kppvidinge.*Socken: *Ålgård!*Uppteckningsår: *1940.*Upptecknat av: *Carl Viking*Adress: *Furåkra, "Kråksmåla"*Berättat av: *Carl Viking*Född år *1874.* i *Ålgårdsparken.*LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Till arbeten, som i gammal tid hörde (1374)
våra orters Bränder hörde linsädd och
linsens skötsel. De gamla hade en viss
dag för linsädden nämligen den
20-de maj, som bär namnet "karolina".
Inföll ej denna dag på helgdag, så
borde linsen sås den där eller dagen
närmast efter. Linslandet tillreddes
precis, som förut benämda kornåker,
varom kan läsas i förut insända
uppteckningar, osv. Men vi märka
att linpräst myllades ej ner medän-
der, det var tillräckligt harva det 2-
gånge, då dugde det gott. - Vid all

Linsst.

ACC. N:R.

M. 6596: 1a.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking.

Härad: Uppvidinge.

Adress: Furåkra, "Kråksnåla".

Socken: Råghult.

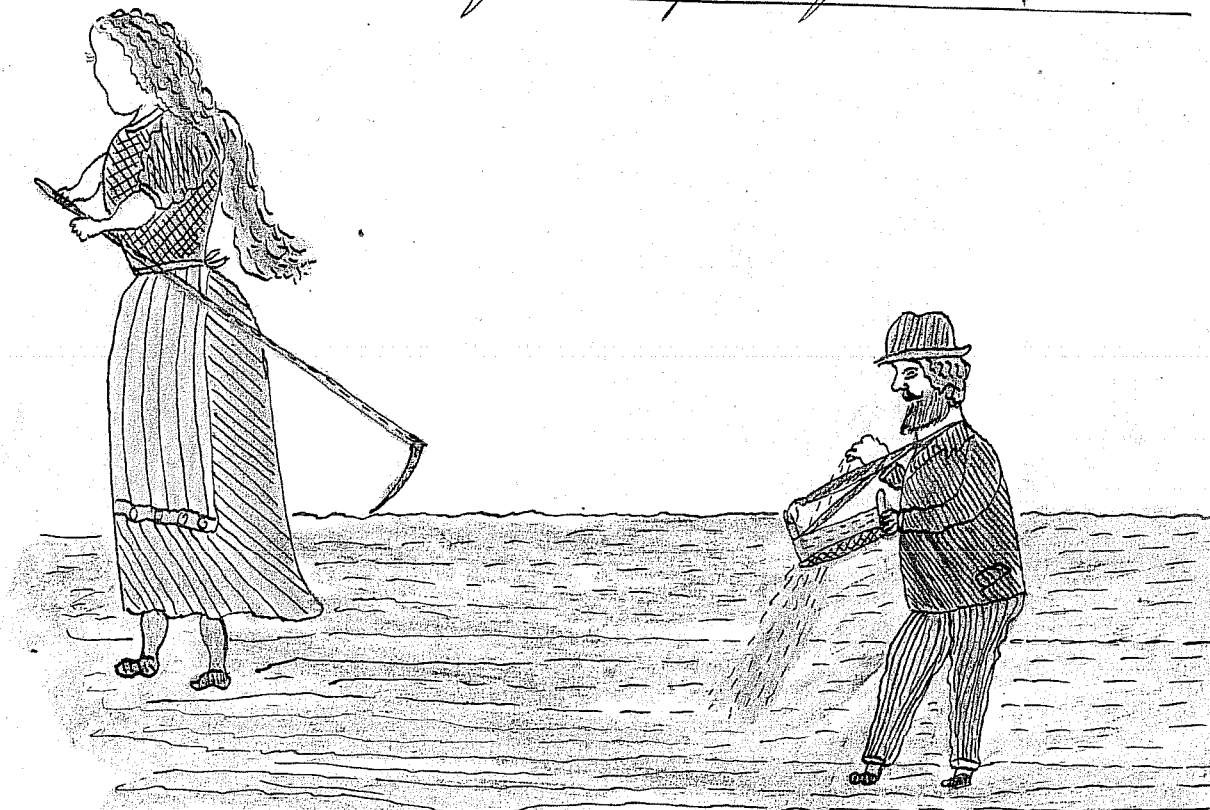
Berättat av: Carl Viking.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1874 i Råghultssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Nº 1. När linpröet såddes i gammal
tid. Motiv från Råghult för 55 år sedan.

ACC. N:R

N. 6596 : 2.

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge.

Socken: Ålgård.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking.

Adress: Furåkra "Krahsmåla".

Berättat av: Carl Viking.

Född år 1874 i Ålgård socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

delade en person upp åkern i vissa s.k. (138.
"Fjärjar" med en järnkrak på en 3 al-
nar lång stör, och kette detta den "Fjär-
jekrak". Obs! När linet såddes skulle en
vuxen flicka "dra fjärjekroken" och
lösen skulle hava långt, vackert
hår, som häng låst ner till midjan.
Ju präktigare hår män hade desto vack-
rare "Löv" (Lin) kunde bonden påräkna
på skörden. Ja, så späckad av vidske-
pelse var folk från att det förekom i
mina pojkar. Att linet i gammal tid
hade stor betydelse för oss, det är förvis-
so känt, ty de flesta av våra klädesper-

ACC. N:R. *N. 6596* : 3

Landskap: *Småland.* Upptecknat av: *Earl Viking*
 Härad: *Uppvidinge.* Adress: *Furåkra, Kråkshärad.*
 Socken: *Ålgö.* Berättat av: *Earl Viking*
 Uppteckningsår: *1940.* Född år *1874* i *Ålgö socken.*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sedlar måste tillverkas i hemmen, då⁽¹³⁹⁾
 låg det varje duktig kvinna att kun-
 na spinna, väva och för hand sy de mest
 fina sletkläderna i bandhemmen och
 det samma gällde stickning av strum-
 por och vantar. En ung bandflicka,
 som ej besatt dessa kunskaper ansågs
 ej dugande till Bandhustru. Så här het-
 te det, "Va ska du profke gifta dig mä
 ej såndära lappagås, ha han inte
 spinna dig en garnända till 8 stoppa-
 dia strumpor mä, mycket mer väva
 8 sy dig en skjorta." En flicka, som
 var mån om sin heder ville givetvis

ACC. N:R

M. 6596 : 4

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
Härad: Elfsvidinge. Adress: Furåkra "Kråksmåla".
Socken: Älgshult. Berättat av: Carl Viking.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i Älgshults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ej vara någon "Lappagåt." No spelar⁽¹⁴⁰⁾
den kasten ingen roll, blott hennes man
har en späckad börs. — Linet måste ren-
sas från ogräs då det var spätt. Oky! Om
substantivet "hör" skulle anknanma till
der i liknande uppteckning så märk
noga att fäderna ofta kallade Lin
för "Hör" och linprä för "Hörprä"; det kan
vara intressant att minnas. —

Framåt medlet av september brukade
linet vara moget. Det skulle då ryckas
opp med roten och bindas i knippen,
som hette "Körven", på vårt ortspråk
och varje "Körve" borde innehålla 10

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 6596 : 5

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Vikberg,
Härad: Öppvidinge. Adress: Furåkra, "Kråksmåla."
Socken: Elghult. Berättat av: Carl Vikberg,
Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i Elghultsocknen

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

händer lin. Körvena hängdes upp på ^{141.}
stänger i borkgällar och gärdsgårdar att
torka. När dam vora torra kördes dam
in på lagkistan för att repas. S. o. s.
linet befriades från de runda pröhusen,
som hos oss hette "Torknopp." Repningen
förrättades av kvinnor på en stor järn-
pinnakam i en planka och hette
della dam hos oss "Torepa" (=Lis Linrepa).
Man tog hand efter hand och på järn-
kammen rev av pröhusen, sen bandsti-
net i härvar för att föras ut och
bredas tunt i rader på stubbåker. Sär-
skulle linet rölas. S. o. s. Sen vedastade

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6596 : 6

Landskap: Småland.

Härad: Öppvidinge.

Socken: Ålgö.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking.

Adress: Furåkra² Kråkmo.

Berättat av: Carl Viking.

Född år 1874 i Ålgö.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

offan, som hette "Skävar" lossnade från (144.
fibrerna, så genom bråkning och skäkt-
ning gick det att få fibrerna (linet) fria
från de vedarbade ämnena (skävarna).

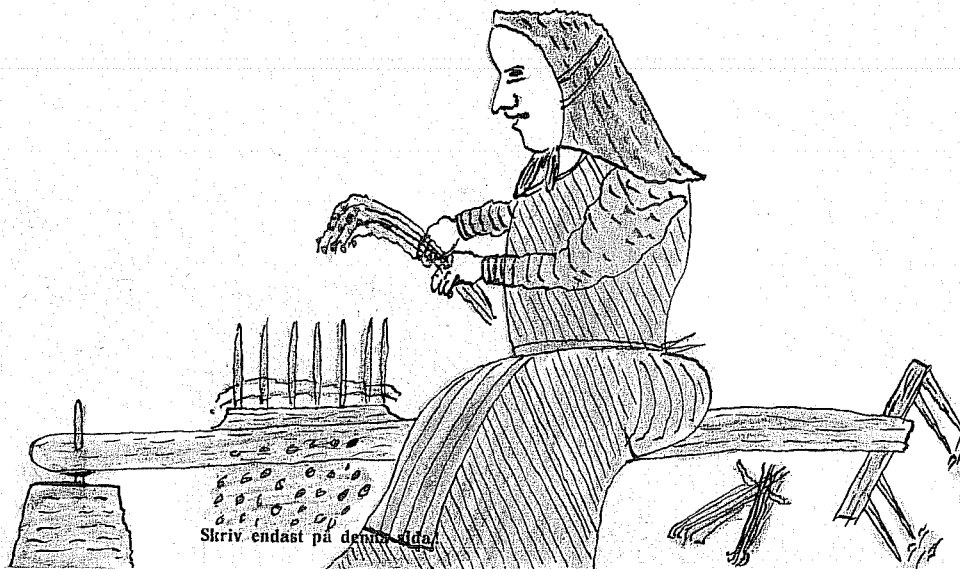
Tiden som krävdes för linet att röta
kunde vara 14 dagar upp till 3 veckor, ju vä-
rare vädret var desto förr "Rätades"
linet. men när det var rötat skulle det
med tilljälpen av hörsåror samlas, bindas
i kärvar och forslas till "Bastan" där
det restes upp på bänkar kring väggar-
na, som hette "Lavar." Sen eldades gäns
effter annan i "Bastengnen" till linet
var forrt, och bråkades lunt i Linbrä-

ACC. N:R. M. 6596: 6 a.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
 Härad: Uppvidinge. Adress: Turåkra, "Kråksmåla"
 Socken: Älgåult. Berättat av: Carl Viking
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i Älgåults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

N:o 2. Linet "Repas i Lagkistan".
50 års minnesteckning från Älgåult.

M. 6596 : 7.

ACC. N:R

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Vikberg
 Härad: Uppvidinge. Adress: Furåkra, "Bråksnåla".
 Socken: Ålgö. Berättat av: Carl Vikberg
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ka, som hos oss hette "Tobresta" Men¹⁴³.
 men här varken "Pastor eller Tobresta". Lin-
 repning i Logkistan, se teckning N: 2.
 När linet bråkades var man ofta en 10 kar-
 lar, därtill en kvinna, som i Bastan
 delte ut "händer" och en pojke benämnd
 "Lockavyst", som bar de varma "linhän-
 derna till de bråkande karlarna. Obs!
 "Linhänder" så mycket lin, som man kun-
 de brama om i toppändan med ena
 handen. 2. sådana händer Bråkade
 och lagga samman hette en "Lock".
 Obs! Och 24 "Lockar" hette en "linne" och
 man skulle på man hinna Bråka en Lin-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6596 : 8.

Landskap: Småland.

Härad: Öppvidinge.

Socken: Ålgö.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av:

Adress:

Berättat av:

Född år

Carl Viking

Juråkra, "Bräkneåla"

Carl Viking

1874 i Ålgösöcken.

LUNDS UNIV.

FOLKMINNES-

ARKIV

me från kl: 5. en höstkväll till kl: 10. på⁽¹⁴⁴⁾
kvällen. Obs! T.ex. 9 min födelseby Bräk-
ne i Ålgösöcken var 8 bänder. Vi Byt-
te oss sammant och hjälpte varandra Brä-
ka, så man kunde få en 8-10. "Brötkväll-
ar" varje höst. Man fick så mycket
kalasmat, som man orkade äta därtill
hembruggt gott maltöl eller eubär, dricka
och 3-4. rubbar, lam, som ville ha bränn-
vin, men det var aldrig kontant be-
talning, ty ett sk. "Brötöl" var liksom
ett "skatteröl", mat och öl och Bränn-
vin för arbetet. När man slutat Bräk-
ningen, så äts kalasmat & söps & dracks

ACC. N:R.

M. 6596: 8 a.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Uppsvidinge.

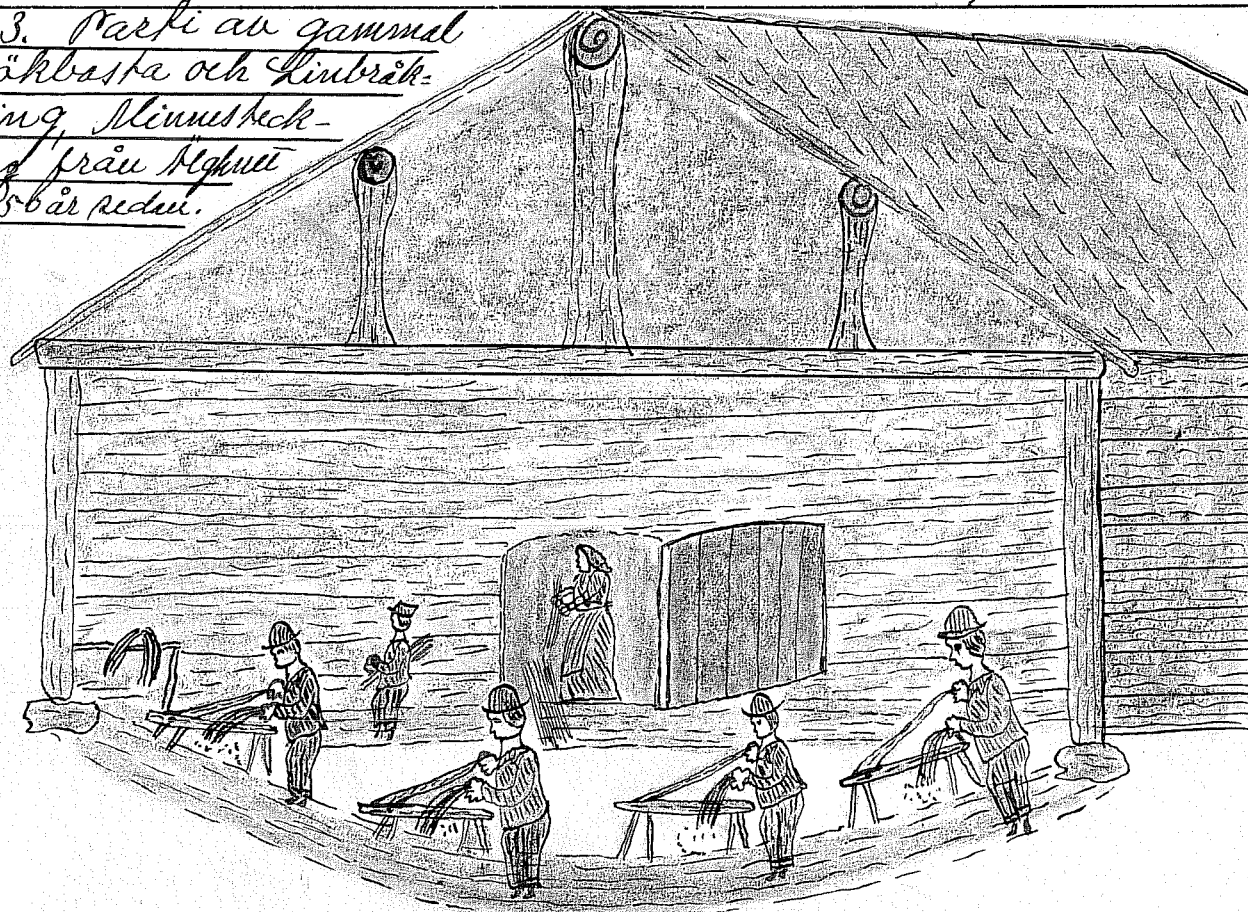
Adress: Furikra, "Kråksmåla."

Socken: Ålgö.

Berättat av: Carl Viking

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1874 i Ålgö socken.

N:o 3. Parti av gammal
"Räkbasta och Linbräk-ning. Minnesste-
ning från Ålgö
för 50 år sedan.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skriv endast på denna sida!

M. 6596 : 9

ACC. N:R

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Elfvridinge.

Adress: Furåkra, ² Kråksmåla.

Socken: Hlghult.

Berättat av: Carl Viking

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1874. i Hlghultssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ö i bandens hem till kl: 12. på maten⁽¹⁴⁵⁾.
 Sen var det till 8 hem 8 lägga sig i "dräng-
 stova" 8 simmar. Py kl: 2. Kom banden 8
 knackade på rutan och ropte, "Sjpp mä
 dej drängar, då ä ti te 8 stg i kogen!" Så
 fick man fröska fylls i dagningen, sen
 vart det till att pha atarna och plä-
 ja fylls i skynningen och sedan ska
 "8 Bröta to" igen. Så kunde det vara
 hela veckan, men på lördagskvällen,
 så förde man språket eller svängde
 lilla raringen på bandens lage rutan
 all rykedam. Så var det liv i små-
 landspojkarne och deras böner, det var då.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6596:10

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
Härad: Öppvidinge. Adress: Furåkra, "Präsmåla."
Socken: Ålgården. Berättat av: Carl Viking
Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i Ålgården socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I regel plögade vi dagen efter "Bräk-
ningen" "Skäckta" linet. Det gällde
då att arbeta varje bräddhack med
skäcktekniv an axelträ mot skäck-
kestolen. Först skulle locken bearbe-
das utan att vändas ut och in på, det
hette att "förskäckta" och var ett stygt
arbete. Så det finge ofta vi pojkar
göra åt flickorna i byn, och då var
det givetvis så att varje pojke hjäl-
pe sin flicka att "skäckta" före. Ingen
pojke ville vara sämst och vi kan-
nade "lockarna", som det gänt livet.
En duktig 20 års pojke skulle i min

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR

M 6596 : 11

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Uppvidinge.

Adress: Furåkra, ^{nr} Kråksmåla.

Socken: Ålgö.

Berättat av: Carl Viking

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1874 i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

öppvärt kunna smicka och skänka⁽¹⁴⁷⁾
sin lös b.a. en vacker och god skäckbe-
kniv och skäckertal, och man skar
ut sirningar i kniven och måla-
de den så grann med namn på kä-
resten. Vi få stundom se sådana
knivar i våra Museer och många beund-
rar dem. Det är i regel fästnägävar
från någon bandpajk eller borgare-
repajk. Som äro tillverkade på vinter-
kvällar i spisbiset framför spisen och
målade med bunnfärger och en nypa
svinbast. - Nu tyckes det vara så att
så länge börsen hos pojken är späckad

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6596 : 12

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking,

Härad: Uppvidinge.

Adress: Furåkra² Träksmåla.

Socken: Ålgshult.

Berättat av: Carl Viking,

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1874 i Ålgshultssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

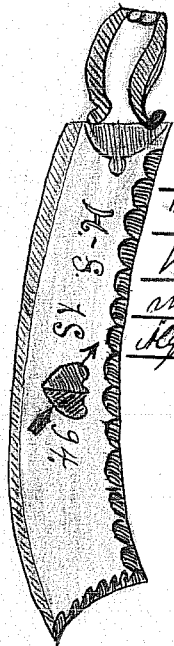
så får han fästna i varje plicka vid^{148.}
festens dansbana, Men när han är "ful"
(i saknad av pengar) då är han "ful".
Fy lussan, en sån värld man nådga be-
vittna! Egen reflex: Men den värld, sam-
nu genom blod och massmord håller
på att födas fram, får förvisso ett an-
nat utseende än den flärdfulla tid,
som i "delillas" sköte svept oss obetänk-
samma i sin förföriska, men dödbring-
ande mantel. — I teckning n: 4 rev i
skäckteknik och skäckestek, från
Krokshult, Ålgshultssocken, (som dessa nu
nu äro på Kalmar museum, så råder jag

Skriv endast på denna sida!

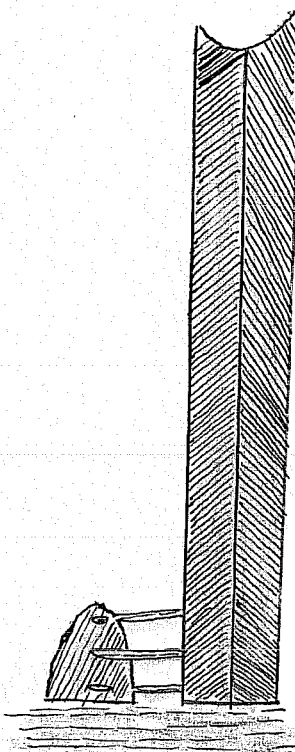
ACC. N:R. M. 6596 : 12 a.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
 Härad: Uppvidinge. Adress: Turåkra, Bråksmåla.
 Socken: Älgshult. Berättat av: Carl Viking
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i Älgshults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

N° 4.
"Skäckk-
niv, fäst-
mögåva.
Älgshults socken.

N° 5. Dita
"Skäckstog"

Skriv endast på denna sida!

M. 6596 : 13.

ACC. N:R

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking.
 Härad: Elppvidinge. Adress: Furåkra, Kråksmåla.
 Socken: Ålgö. Berättat av: Carl Viking.
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1874, i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

dom blott i mitt "Hjärtkantor." Teck (149)
 ning n° 5: visar då jag och flera pojkar
 "skäckade före" åt våra böser. Många av
 vår tids ungdommar ler föraktfullt, när
 dom läsa dessa uppteckningar, men då
 ju ännu litet därmed, så förstär
 i gubben!! Men då är det försent och det
 finnes inget värre ord på vår jord. —
 Obs! Men det var även så vid Linstäd-
 ning att det fanns gott om kvinnors
 s. k. "jämbarare." som hade inget lin,
 men behövde därför ej, som vi Bond-
 folk kupa sig tillhåpa i arbete, men
 dom vore fattiga och behövde tjäna likt

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6596:13a.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Uppvidinge.

Adress: Furåkra^m Kråksmåla.

Socken: Ålgö.

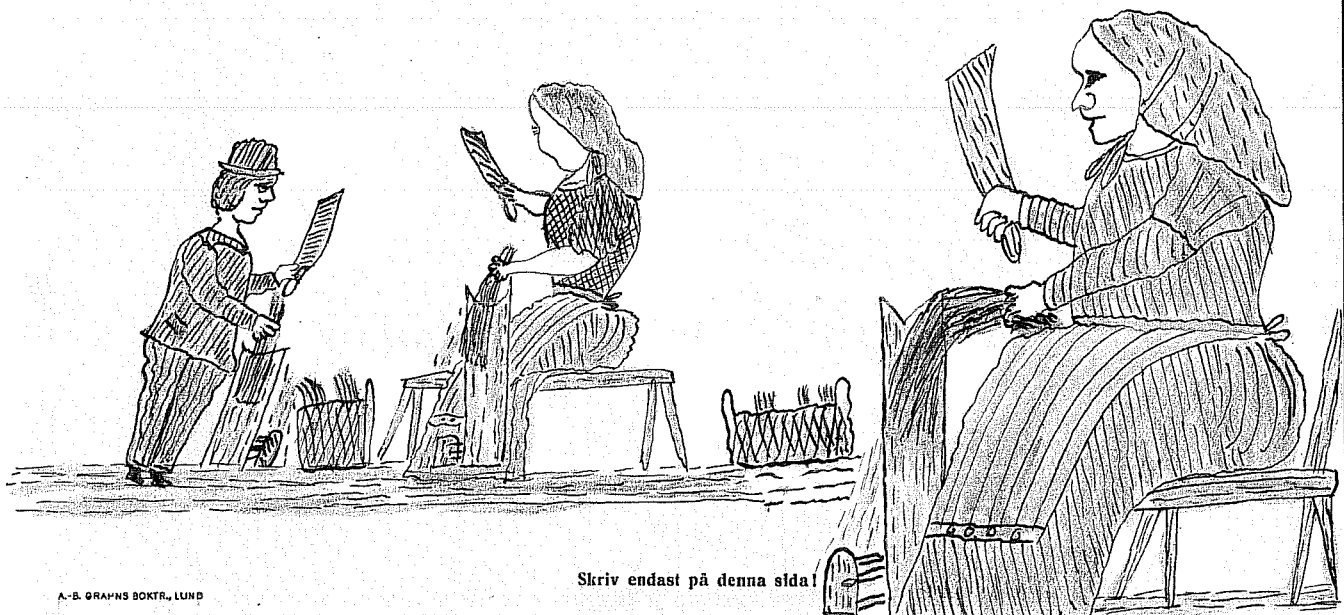
Berättat av: Carl Viking

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1884 i Ålgösocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

N: 5. "Linskräktning" för soärredan. Även detta
motiv från min hembygd i Ålgösocken.

ACC. NR

M. 6596 : 14

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge.

Socken: Ålgårds.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av:

Adress:

Berättat av:

Född år

Carl Viking,

Furåkra, Kråksmåla.

Carl Viking,

1874 i Ålgårdssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

till rätt underhåll. Förutom kalas- (150.
mat på "skäckedag", så skulle kvinnan
hava en kaka rågröd (sammat mjöl) om
4. skåpund och därtill en skäckad lin-
lock; men så måste hon ena skäckta
en "Limme bo" (24 hackar) och det var ett äv-
mättan hårt dagverk; men dessa kvin-
nor vara "sparka som Björnar och sega,
som Ålskinn." För t.ex. en 18 års flicka ha-
de ett sådant dagverk varit onaturligt,
hon var ännu ej helt stadgad kvinna.
Var hon fjänstflicka, så krände nog bar-
den att hon skulle arbetat, så hårt, men
vi pojkar lade oss emellan. Nog kunde

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6596 : 15.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking,

Härad: Uppvidinge.

Adress: Furåkra, "Kråksmåla".

Socken: Ålgårds.

Berättat av: Carl Viking,

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1874 i Ålgårdssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

det hända att jag och andra pojkar⁽¹⁵¹⁾
fick höra av våra husbänder "Förstår
väl hur då ä dom emellann, men "gräb-
ba"=(flickan) får väl betala hjälpen mä
en annan ända, när då bär rej: "Men
det var att för ögonblicket tiga och sväja
spiken, men det hända ofta att banden
mellan 4 ögon fick ett fjumypp på huf-
ten, så han för anlyptes skull fick tug-
ga blodkorv en stund, sen plågade
han inte träda pojkens och flickans
beder förnåra. — Ols! Det lin, som föll
ner vid skäktestolen het "Skäktetfall" och
var sämsk. Linet "häcklades", det som då häck

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6596 : 16

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Uppvidinge.

Adress: Furåkra, "Kräksmås"

Socken: Ålgö.

Berättat av: Carl Viking

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1874 i Ålgöbocka.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lades nr hette blånor, det spannstik¹⁸⁹²
 vävt i skortar och sarkar (damlinnen)
 Det låter nära nog, som en dum länga
 då man upptecknar b.a. att för 60-70 år
 sedan var det hos oss 4 kortast olika
 väv i ett dåtida damlinne. (särk.) "Ves-
 delen" var gråsk, så var "Bredningen"
 litet finare. "Armarna" ännu litet finare
 och "armlinningar och halshrage" den fi-
 naste väv, som kunde vävas i dam-
 linen. Obs! Det är inget skämt; jag vet väl
 till vem jag skriver, men därför jag på
 sanningen, då själ jag från boken, och
 det var långt från mig. Varför var det

ACC. N:R.

M. 6596:17 a.

Landskap:

Småland.

Upptecknat av:

Carl Viking,

Härad:

Uppvidinge.

Adress:

Turåkra, Kråksmåla.

Socken:

Ålgö.

Berättat av:

Carl Viking,

Uppteckningsår:

1940.

Född år

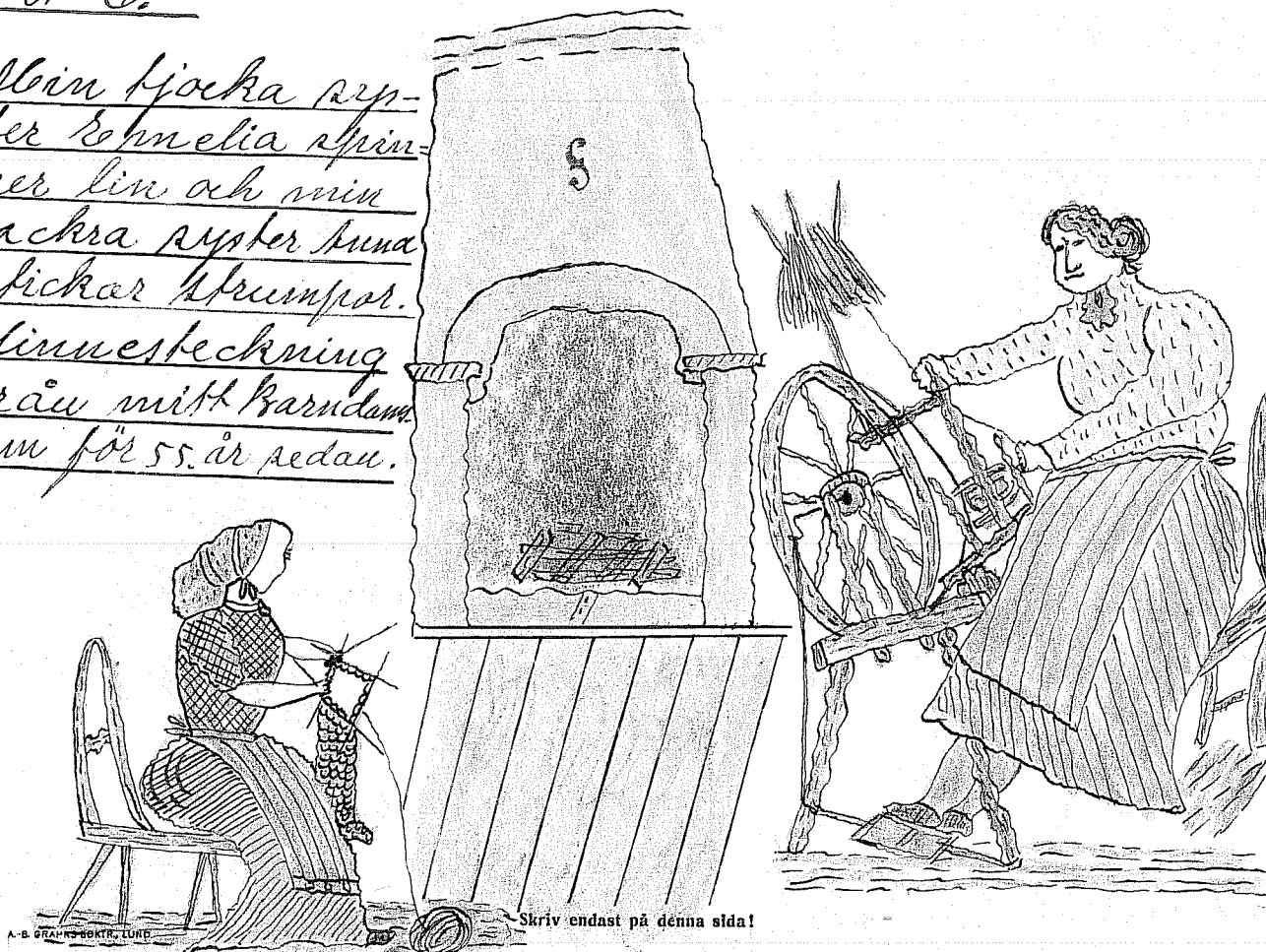
1874 i

Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

N:o 6.

Min tjocka rep-
per Emma spin-
ner lin och min
vackra syster Anna
stickar klänningar.
Minnesteckning
från mitt barndom-
hem för 55 år sedan.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

M 6596 : 18

Landskap: Småland.

Härad: Elppvidinge.

Socken: Hlghult.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking

Adress: Fvåkra, "Kråksmåla"

Berättat av: Carl Viking

Född år 1874 i Hlghult socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

mer lin och min yngre syster Anna (1874)
stickar strumpor. Vid syster Emiliga var
jag aldrig fäst i broderskänslor. Han
var en "Fisken Flabba" klumpig och ful,
så jag kallade henne för gradan.
Det var inte vackert av mig, men
ofta möp han mej i öronen och sade
att "jag var en slak pojksake" och gjorde
mig all möjlig förröret. Men syster An-
na försvarade mig och smärjde till
mig en sockerbiter då och då. Syster
Anna hade ett avantligt blott sinnelag, egent-
ligen var han ingen skönhet i ordets full-
ste bemärkelse, men som 18 års flicka, på

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6596 : 19

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge.

Socken: Ålgårds.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking

Adress: Furiks, "Kråksmåla"

Berättat av: Carl Viking

Född år 1874 i Ålgårdssocken

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hade han så blå, själfulla ögon att⁽¹⁵⁵⁾
han kunde med ett ögonkast stilla den
bittraste vrede pojkar emellan. Det kanske
var ej så orätt, när de gifvasvurna poj-
karna sade, "Gårks kunn ha has på vad-
ra ögon, att man gaff han äpa gravt
bräd, när han ser på oss." — Jag
skriver detta endast därför att vi ha
nu olika det han vara i en ryskankna,
— Det myckna lin och ullgarnet,
som tillverkades på förvinckarna, skul-
le till största delen vävas på efter-
vinckarna i olika kvaliteter. Mäst
var det "Kära mor i Kust, som var"

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6596: 20

Landskap: Småland.

Härad: Öppvidinge.

Socken: Ålgö.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking,

Adress: Furåkra, "Kråkmåla",

Berättat av: Carl Viking,

Född år 1874 i Ålgösmocka.

LUNDS UNIV.

FOLKMINNES-

ARKIV

men de giftasvurna flickorna måste (156.
kunna den konst. Teckning N: 8.
är ett barndomsminne. Mor värmer
blårutat klänningsbyg och pyssen (med-
delaren) ser på. Jag har lagt an på
mycket teckningar; de äro dröga,
men jag vill visa därmed huru det
var speciellt hos oss den tiden. Teck-
ningarna äro ej hoppersprunna fan-
tasi; det är verkliga barndoms- och
ungdomsminnen, som jag på papper-
et återger. Folket hos oss vora så klä-
da den tiden; och arbetet följde, som
teckningarna visar, och uppteckningar i

ACC. N:R.

M. 6596:20 a.

Landskap:

Småland.

Upptecknat av:

Carl Viking

Härad:

Eksvidinge.

Adress:

Furåkra, "Kråksmåla".

Socken:

Ålgö.

Berättat av:

Carl Viking

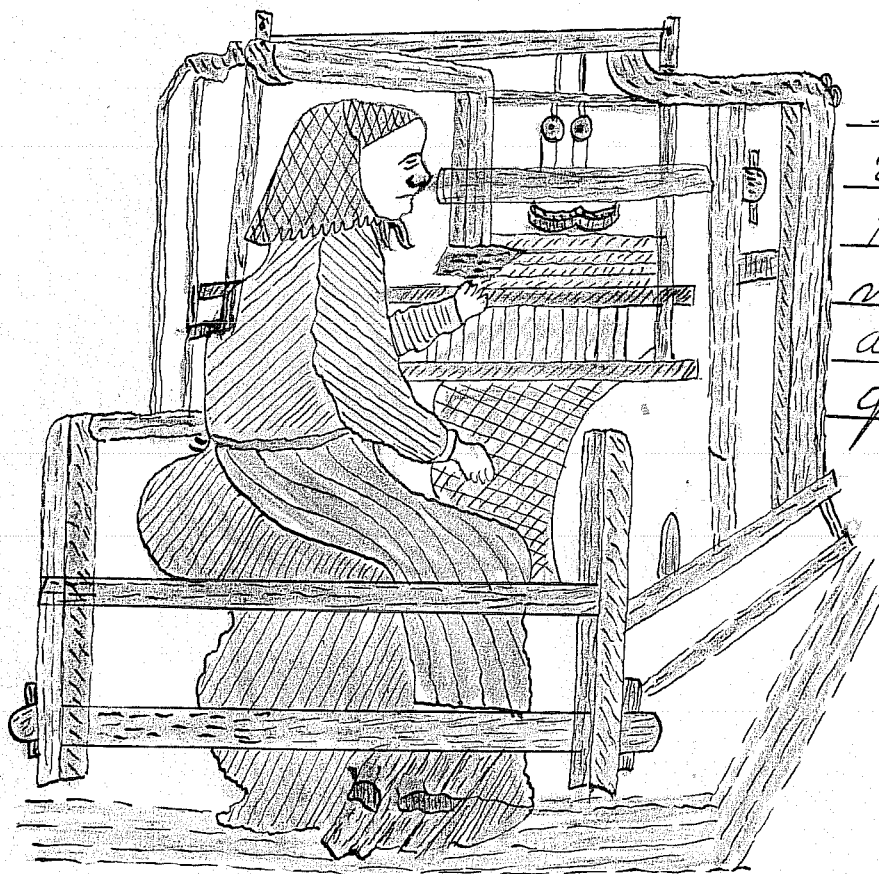
Uppteckningsår:

1940.

Född år

1884.

i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

N:o 7. Mor vä-
ver klännings-
tyg, puppen där
nere; ja nu
är han gråhårs-
gubben.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 6596: 21

Landskap:

Småland.

Härad:

Elfsvidinge.

Socken:

Ålgö.

Upptecknat av:

Carl Viking,

Adress:

Furåkra, Kråkmo.

Berättat av:

Carl Viking,

Uppteckningsår:

1940.

Född år

1874,

i

Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

längden som aldrig bekräftar med teck- (1874)
ningar, det måste bli till sist som "plä-
ja utan att nå." —

Färskjälarna spelade stor roll hos oss
i gammal tid. Vagnar, stämpor och ylt-
brygger måste till största delen till-
verkas i hemmen. Ty då var ej fab-
rikationen närmare till utveck-
lad, som i nutid och, som en följd
harav så var manafaktura-
ror på i städernas affärer och än-
nu färre ute på landsbygden. Fä-
ren klipptes vär och häst. Ullen,
som erhöles på värden benämndes på

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 6596 : 22

Landskap: Småland.

Härad: Öppvidinge.

Socken: Ålgårds.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av:

Adress:

Berättat av:

Född år

Carl Viking

Töråkra "Kråksmåla"

Carl Viking

1874 i Ålgårdssocken

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

vårt ordspråk för "Ls." Den var säm (158.
re än hörsfullen; som var seg, mjuk
och len och benämndes för "Ls." På
hästen innan fåren klipptes skulle
den kvättas väl i ett stort kar i grunt
vatten. Fåret lades på rygg i karet.
En karl höll om fårets nos och öron,
så den vora över vattnet, ty det
fick ej komma in vatten i fårets
öron, då blev det sjukt i huvudet.
En kvinna höll i fårets bakfötter
och så gned man iullen med hän-
derna, sen restes fåret hastigt på be-
nen och överköldes med en ska-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6596 : 23

Landskap: Småland.

Härad: Eppvidinge.

Socken: Hghult.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking

Adress: Furåke, "Kråksmåra".

Berättat av: Carl Viking.

Född år 1874 i Hghult Furåke.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

pa ljunt vatten. Sen lyftes det ur⁽¹⁵⁹⁾
karet och dit med ett annat. Och
så fortgick tills man tvättat 18-20 styck
får. Man var utomför fähusdörren
på d. n. k. "Fägården" en solig dag
i början av oktober, vatten varade
man i en kittel på en uppmurad
ställning ett stycke ifrån fähuset,
och kallt vatten att spåda ut det
varma med fog man öppnar "Fäg-
gårsbrunnen". Givetvis gick det ä-
ven att tvätta ull, sen den var av-
klippt, men att tvätta fåren ansågs
bättre, och vi gjorde så i våra öster.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6596 : 24

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking,

Härad: Uppvidinge

Adress: Furåkra, "Kraåsmåla".

Socken: Ålgö.

Berättat av: Carl Viking,

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1874 i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När alla fåren voro tvättade så fingo⁽¹⁶⁰⁾
dam hitet hå nte på Fägårdens, ty där var
ej närmvärt gräs. Så fingo dam gå
torka i solkenet; och dam voro så vita
och fina, och lammen voro våra älskling-
ar. Huru tyckte vi om de stora "Hoona-
baggarna", se teckning n:8! Men ej alltid
voro dam så snälla, som när den lilla
flickskumpan synes smeka dam. Vi poj-
kar kunde ibland få ett slag i aktorn
av deras krokiga horn så vi satte nävar
i jorden, ty jag skall bala om, att såda-
na stora baggar kunna slås med kläm.
När fåren voro tvättade måste det vara²³ så-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6596: 24a,

Landskap:

Småland.

Upptecknat av:

Carl Viking

Härad:

Åppsvidinge.

Adress:

Turåkra² Präkstenå.

Socken:

Ålgöls,

Berättat av:

Carl Viking

Uppteckningsår:

1940.

Född år

1874 i

Ålgölssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

N° 8. "Tvättning
av får". Gamla
motiv från Ålgöls.

Skriv endast på denna sida!

M. 6596 : 25

ACC. N:R

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking,
 Härad: Uppsvidinge. Adress: Furåkra "Kråksmåla".
 Socken: Klghult. Berättat av: Carl Viking,
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i Klghult socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

dat med mycket halmspybte i fårskåten (161.
 eller fårhuset; (på större gårdar fårhus.) Fä-
 ren fick ej bliva smuttsiga, ty om 2 da-
 gar högt skulle ulden upklippas. De gam-
 la, och klenare lamm upporteras och
 givas litet potatis och gräskläver, ty de
 skulle snart slaktas, och "vinterstam-
 men" måste vara kraftig. Fären klipptes
 av kvinnor. Jag kan ej påminna mig
 hava någon sett en hane klippa får. Obs.
 När fåret klipptes sammanbindes mellan
 bakbenen en ett framben och fåret vilar
 till hälften i klipperstans knä och i van-
 liga fall ritter kvinnan på en oppstap-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6596 : 26

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge.

Socken: Ålgård.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking

Adress: Furåkra^m Kråkmåla.

Berättat av: Carl Viking

Född år 1874 i Ålgård socken

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

pad halmpäck som lags i kätten. Obs! (162.
Sete kanske ställer sig värt att tydliggöra
na en förklippande kvinna. men jag
skall göra mitt Bästa. alltså se teckning
Nº 91 - obs! Att visa teckning på förslakt
vill jag undanbedja mig! Fäderna vare ej
elaka mot djuren, men dam vara i bemär-
da fall, så okunniga, när dam slakta-
de, djuren utan bedövning. Jag förlä-
ter fäderna deras okunnighet i näm-
da sak och vill bespara Höglärde från så-
dan teckning, ty det blott smärtsamt
liga personer, vi ha nog av elände
i vår ödemättade allvarstid.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. *M. 6596:26 a.*

Landskap: *Småland.* Upptecknat av: *Carl Viking,*
 Härad: *Uppsvidinge.* Adress: *Furåkra, "Kråksmåla"*
 Socken: *Älgshult.* Berättat av: *Carl Viking,*
 Uppteckningsår: *1940.* Född år *1874* i *Älgshults socken.*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 6596 : 27

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Vikberg
Härad: Vppvidinge. Adress: Furåkra "Kråksnåla"
Socken: Ålgöhuset Berättat av: Carl Vikberg
Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i Ålgöhuset socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En viktig sak i de gamla bond- (163.
himmnen i äldre tid var "Mälningen".
S. v. s. att av gott korn bereda malt
till svagdricka o. s. h. "Hembygdsvöl".
Min farfar Yrak Jämsnäs ansågs myc-
ket stytt till att mälta. Han bruka-
de i November mälta $\frac{1}{2}$ tunna "Spritt
korn". Det gick så till. Kornet lades i stö-
ren, präkar, som stod i gamla f. d. "brän-
neristova". Så haldes över kornet friskt
vatten, så att vattnet stod över kor-
net, så gick det stå i 36. timmar.
Sen var det en Bottenwicka i karet,
varifrån man avtappade vattnet. Nu

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6596:29

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking,
Härad: Uppvidinge. Adress: Furåkra, ²²Wäskemåla
Socken: Rieghult. Berättat av: Carl Viking,
Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

på dygnet. Obs! (Blättes blott en gång (165.
på dygn. Det hette att "tvätta malpet."
5.-6. Dygn utleper kornet tagits ut det
stora släpkaret, så var det lagom utvätt,
det sades då hava "flattrig". När man
med "3 finger Tummen, pekfinger och lång-
finger" fattade i kornet och det liksom
bildade en 3. tum lång ren när man
lyfte det med benämla fingrar, då skul-
le det på bastan till "Torki." "Lavarna"
(torkhyllor runt bastans vägar) ropades
väl rena. Sen eldades "gälten" (Bastugnen)
het. När röken gått ut breddes kornet
ut 4 tum tjockt på "lavarna" och am-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 6596 : 30

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking,
Härad: Uppvidinge. Adress: Furåkra, "Kråksmåla".
Socken: Alghuset. Berättat av: Carl Viking,
Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i Alghussockna.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

då och då med en råpa och även ⁽¹⁶⁶⁾
anskyfflades. När man på måste
elda åter i "galten", så skulle allt mal-
ket höljas med t.ex. säckar, påcken
och lakau, så ej röken slog in på
maltet och ingen fick röra läri
så länge det var rök i bastun, ty
"Så fick maltet rökmark." När mal-
tet var så torrt att man tog ett horn
emellan händerna och bet till så skulle
det gå utan med ett smållande ljud.
Så ansågs det vara bra och hembar
i säckar och förvarades i torrt stäl-
le i präkar eller prävingar, vars lock ej

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 6596 : 31

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge.

Socken: Hghult.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking

Adress: Furåkra, "Kräkesvå",

Berättat av: Carl Viking

Född år 1874 i Hghults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

släto acet för hätt. Malpet gräpa⁽¹⁶⁷⁾
pades på handkvarn efter behov
så fort man tänkte brygga. Malt
bryggdes svagdricka, men till jul, begrav-
ning, bröllop, kristningstöl och släk-
teräl m.m. då bryggdes det öl. Skulle
det bli riktigt gatt fick ej lagas
mera än 18 kannor vört efter skäp-
pan. och därtill 1/4 skälpund torr, re-
pad' Humla. Min fader hade en li-
ken, särskild "Humlegård" med fle-
ra resta "Humlestörrar." Humlan mår
ke plockas på hästen innan ämne
den fått någon frostnatt pyannars

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6596 : 16

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Uppvidinge.

Adress: Furåkra, "Kriksmåla"

Socken: Elghult.

Berättat av: Carl Viking

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1874 i Elghultsöcken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lades nr hette blåsar, det spanska^{189.}
vävt i skortar och sarkar (samlingen)
Det låter nära nog, som en dum länga
då man upptecknar b.a. att för 60-70 år
sedan var det hos oss 4 kortast olika
väv i ett dåtida samlingen. (särk.) "Vår-
delen" var gråst, så var "Bordingen"
litet finare. "Armarna" ännu litet finare
och "armliningar och halstkrage" den fi-
naste väv, som kunde vävas i sam-
men. Obs! Det är inget skämt; jag vet väl
till vem jag skriver, men då jag på
sanningen, då själ jag från här, och
det var långt från mig. Varför var det

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking,
 Härad: Uppvidinge. Adress: Furåkra, "Kråksmåla".
 Socken: Ålgö. Berättat av: Carl Viking,
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Så? Särfor att nära nog allt i "pletväg" (B3.
 måste tillverkas i Hummer av den ull och
 det lin, som Banden måttade producerade.
 Väl kom det då och då genom bygder-
 na en sorts gärdforihandlande, som
 hette "Västgöta-knallas", men man hade
 sällan råd att köpa av deras tyger.
 Köpte en bandhustru någon gång ett
 svart "Knallafyg" eller en silkeschal till
 huvudband, så måste dessa
 plagg räcka halva hennes livstid om
 hon älskligt blev gammal. —
 Obs! Teckning n: 6. visar en bild från
 mitt barndamshem, syster Emilie spin-

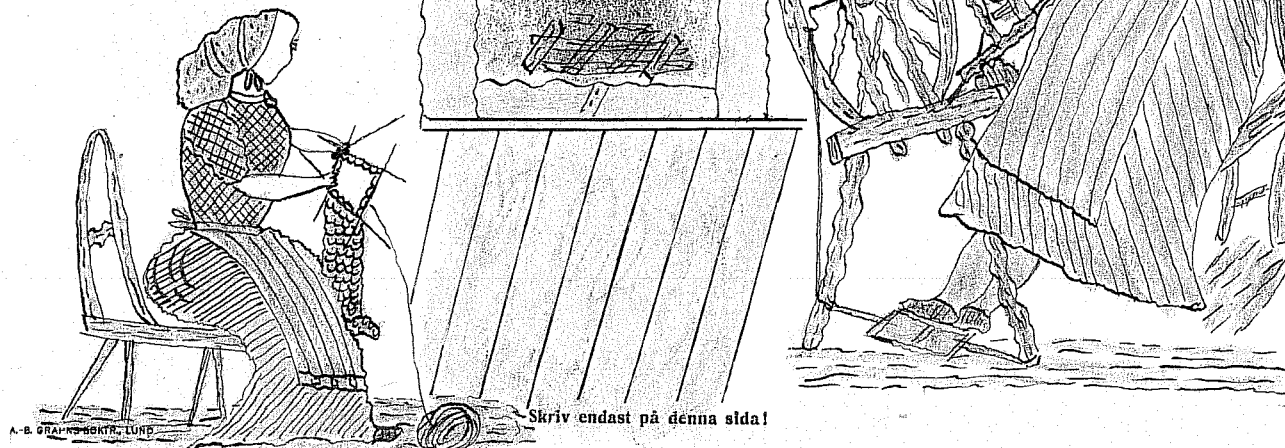
ACC. N:R. *M. 6596:17 a.*

Landskap: *Småland.* Upptecknat av: *Carl Viking,*
Härad: *Uppvidinge.* Adress: *Turåkra, Kråksmåla.*
Socken: *Hjghult.* Berättat av: *Carl Viking,*
Uppteckningsår: *1940.* Född år *1874* i *Hjghults socken.*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

N° 6.

*Min tjocka ry-
ster Emma spin-
ner lin och min
vackra ryster Anna
stickar klänningar.
Minnesteckning
från mitt Barndom-
hem för 55 år sedan.*

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Småland.
Härad: Uppvidinge.
Socken: Hlghult.
Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking
Adress: Furåkra, "Kräksmåla".
Berättat av: Carl Viking
Född år 1874 i Hlghult socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

mer lin och min yngre syster Anna (184)
stickar strumpor. Vid syster Emiliga var
jag aldrig fäst i broderskänslor. Han
var en "Glsken Flabba" klumpig och ful,
så jag kallade henne för gradan.
Det var inte vackert av mig, men
ofta nöp han mej i öronen och sade
att "jag var en elak pojksate" och gjorde
mig all möjlig förrätt. Men syster Anna
försvarade mig och smärjde till
mig en sockerbiter då och då. Syster
Anna hade ett avantligt blick sinne, egent-
ligen var hon ingen skönhet i ordets full-
ste bemärkelse, men som 18 års flicka, på

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6596 : 19

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking,

Härad: Öppvidinge.

Adress: Furikra, "Kråksmåla."

Socken: Ålgåll.

Berättat av: Carl Viking,

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1874 i Ålgållssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hade han så blå, själfulla ögon att¹⁵⁵
han kunde med ett ögonkast stilla den
bittraste vrede pojkar emellan. Det kanske
var ej så orätt, när de giflasvurna poj-
karna sade, "Fisks kunn ha has så vack-
ra ögon, att man gatt han äpa gravt
bräd, när han ser på oss." — Jag
skriver detta endast därför att vi ha
se olika det han vara i en hyskankna.
— Det myckna lin och ullgarnet,
som tillverkades på förvinkarna, skul-
le till största delen vävas på efter-
vinkarna i olika kvaliteter. Mäst
var det "Kära mor i huset, som var"

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6596: 20

Landskap: *Småland.* Upptecknat av: *Carl Viking,*
Härad: *Uppvidinge.* Adress: *Turåkra, "Kriksmåla"*
Socken: *Ålgö.* Berättat av: *Carl Viking,*
Uppteckningsår: *1940.* Född år *1874* i *Ålgömoåkra.*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

men de giftasvurna flickorna måste (156.
kunna den konst. Teckning n:o 8.
är ett barndomsminne. Mor värmer
blårutat klänningsbyg och pyssen (mod-
delaren) ser på. Jag har lagt an på
mycket teckningar; de äro dryga,
men jag vill visa därmed huru det
var speciellt hos oss den tiden. Teck-
ningarna äro ej hoppsamma fan-
tasi; det är verkliga barndoms- och
ungdomsminnen, som jag på papper-
et återger. Folket hos oss vora så kläc-
da den tiden; och arbetet tillgick, som
teckningarna visar, och uppteckningar i

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6596:20 a.

Landskap:

Småland.

Upptecknat av:

Carl Viking

Härad:

Eppuridinge.

Adress:

Furåkra, Kråksmåla.

Socken:

Ålgårds.

Berättat av:

Carl Viking

Uppteckningsår:

1940.

Född år

1874 i Ålgårdssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

N:o 7. Mor vä-
ver klännings-
tyg, puppen där
nere; ja nu
är han gråhårs-
gubben.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6596: 21

Landskap: Småland.

Härad: Eppvidinge.

Socken: Ålgö.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking.

Adress: Furåkra, Kråksmåla.

Berättat av: Carl Viking.

Född år 1874 i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

längden som aldrig belägs med teck- (158)
ningar, det måste bli till sist som "plä-
ja utan att nå." —

Färskjälens spelade stor roll hos oss
i gammal tid. Vagnar, stempor och nyt-
tbygger måste till största delen till-
verkas i hemmen. Ty då var ej fab-
rikationens närmiljö så utveck-
lad, som i nutid och, som en följd
harav så varit manafakturva-
ror på i städernas affärer och än-
nu färre ute på landsbygden. Fä-
ren klipptes vär och häst. Ullen,
som erhöles på värden benämndes på

ACC. N:R

M 6596 : 22

Landskap: Småland.

Härad: Elfvridinge.

Socken: Rghult.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking

Adress: Furåkra "Kråksmåla"

Berättat av: Carl Viking

Född år 1874 i Rghultssocken

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

vårt ordspråk för "Lg." Den var säm (158.
re än hörsfullen; som var seg, mjuk
och len och benämndes för "vell". På
hösterna innan fåren klipptes skulle
dom tvättas väl i ett stort kar i grunt
vatten. Fåret lades på rygg i karet.
En karl höll om fårets nos och öron,
så dom voro över vattnet, ty det
fick ej komma in vatten i fårets
öron, då blev det sjukt i huvudet.
En kvinna höll i fårets bakfötter
och så gned man iullen med hän-
derna. Sen restes fåret snabbt på be-
nen och överköldes med en ska-

Skriv endast på denna sida!

M. 6596 : 23

ACC. N:R

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Leppvidinge.

Adress: Furike, "Kråksmåla."

Socken: Alghult.

Berättat av: Carl Viking.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1874 i Alghults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

på ljunt vatten. Sen lyftes det ur ⁽¹⁵⁹⁾
 karet och dit med ett annat. Och
 så fortgick tills man tvättat 18-20 stycken
 får. Man var utomför fähusdörren
 på d. s. k. "Fägård" en solig dag
 i början av oktober, vatten varmt
 man i en kittel på en uppmurad
 ställning ett stycke ifrån fähuset
 och kallt vatten att spåda ut det
 varma med tog man upp ur "Lag-
 gärsbrunn" en. Givetvis gick det ä-
 ven att tvätta ull, som den var an-
 klippt, men att tvätta fåren ansågs
 bättre, och vi gjorde på i våra öster.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6596 : 24

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge

Socken: Klghult.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking,

Adress: Furåkra, "Kråksmåla".

Berättat av: Carl Viking,

Född år 1874 i Klghult socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När alla fåren vora tvättade så finge⁽¹⁶⁰⁾
 dam likt hä ute på Fägården, ty där var
 ej nämnvärt gräs. Så finge dam gå &
 borka i solkenet, och dam vora så vita
 och fina, och lammen vora våra älskling-
 ar. Nu tyckte vi om de stora "Hoorna-
 baggarna", se teckning n:o 8! Men ej alltid
 vora dam så snälla, som när den lilla
 flickstumpen synes smeka dam. Vi poj-
 kar kunde ibland få ett slag i axeln
 av deras krokiga horn så vi satte nävar
 i jorden, ty jag skall bala om, att såda-
 na stora baggar kunna slås med kläm.
 När fåren vora tvättade måste det varatio-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. *M. 6596: 24a,*

Landskap: *Småland.*

Upptecknat av: *Carl Viking*

Härad: *Uppvidinge.*

Adress: *Turåkra 2 Bräkneåsa.*

Socken: *Ålgö,*

Berättat av: *Carl Viking*

Uppteckningsår: *1940.*

Född år *1874* i *Ålgö socken.*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

*Nº 8. "Tvättning
av får." Gamnalt
motiv från Ålgö.*

Skriv endast på denna sida!

M. 6596 : 25

ACC. N:R

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking,
 Härad: Västervidinge. Adress: Furåkra Kråksmåla.
 Socken: Ålgö. Berättat av: Carl Viking,
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

dat med mycket halmspydde i fårskåten (161.
 eller fårhuset. (på större gårdar fårhus.) Fä-
 ren fick ej bliva smuttriga, ty annars da-
 gar högst skulleullen uppklippas. De gam-
 la, och klenare lamm uproteras och
 givas litet potatis och gränskläver, ty dessa
 skulle snart slaktas, och vinterskam-
 men måste vara kraftig. Fären klipptes
 av kvinnor. Jag kan ej påminna mig
 hava någon sett en hane klippa får. Obs.
 När fåret klipptes sammanbindes mellan
 bakbenen och framben och fåret vilar
 till hälften i klipperstans knä och i van-
 liga fall sitter kvinnan på en oppstap-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6596 : 26

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
Härad: Uppvidinge. Adress: Furåkra^m Kråksmåla.
Socken: Ålgö. Berättat av: Carl Viking
Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

pad kalmsäck som lags i kätten. Obs! (162.
Sett kanske ställer sig värt att tydliggöra
na en förklippande kvinna, men jag
skall göra mitt bästa, alltså se teckning
N:o 91 - Obs! Att visa teckning på fårslakt
vill jag undanbedja mig! Fäderna vare
elaka mot djuren, men dam vara i bemä-
da fall, så okunniga, när dam slakta-
de djuren utan bedövning. Jag förlä-
ter fäderna deras okunnighet i näm-
da sak och vill bespara Häglärde från så-
dan teckning, ty det blott smärtsamt käns-
liga personer, vi ha nog av elände
i vår ödemätkade allvarstid.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. *M. 6596:26 a.*

Landskap: *Småland.* Upptecknat av: *Carl Viking,*
 Härad: *Uppvidinge.* Adress: *Furåkra, "Kråksmåla"*
 Socken: *Älgshult.* Berättat av: *Carl Viking,*
 Uppteckningsår: *1940.* Född år *1874* i *Älgshults socken.*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R

M 6596 : 27

Landskap:

Småland.

Härad:

Uppvidinge.

Socken:

Älgshult

Uppteckningsår:

1940.

Upptecknat av:

Carl Viking

Adress:

Furåkra "Kråkskuta".

Berättat av:

Carl Viking

Född år

1874 i Älgshults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En viktig sak i de gamla bond- (163.
himmeln i äldre tid var "Mältningen".
S. v. s. att av gott korn bereda mält
till svagdricka o. s. h. "Hembyggdröb".
Min farfar Yrak Jämskär ansågs myc-
ket sky till att mälta. Han bruka-
de i November mälta $2\frac{1}{2}$ tunn "Fritt
korn". Det gick så till. Kornet lades i stö-
ren, präkar, som stod i gamla f. d. "brän-
neristova". Så haldes över kornet friskt
vatten, så att vattnet stod över kor-
net, så gick det stå i 36. timmar.
Så var det en Bottensvicka i karet,
varifrån man antappade vattnet. Nu

ACC. N:R

M. 6596:29

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
Härad: Uppvidinge. Adress: Furåkra, "Präkstmän"
Socken: Rieghult. Berättat av: Carl Viking,
Uppteckningsår: 1940. Född år 1874. i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

på dygnet. Obs! (Blättes blott en gång (165.
på dygn. Det hette att "kvätta malpet."
5.-6. Dygn utleffer kornet tagits ut det
stora stäpkaret, så var det lagom utvätt,
det sadet då hava "Blat rig". När man
med "3 finger Tummen, pekfinger och Lång-
finger fattade i kornet och det liksom
bildade en 3. tum lång rev när man
lyfte det med bemålade fingrar, då skul-
le det på basten till "Tork". "Lavarua"
=(torkhyllor runt bastens vägar) ropades
väl rena. Sen eldades "gälken" (Bastugnen)
het. När röken gått ut breddes kornet
ut 4 tum tjockt på "lavarua" och om-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 6596 : 30

Landskap: Småland.
Härad: Uppvidinge.
Socken: Alghuset.
Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking.
Adress: Furåkra, "Kråksmåla".
Berättat av: Carl Viking.
Född år 1874 i Alghuslunds socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

da och då med en råpa och även ¹⁶⁶
anskyfflades. När man så måste
elda åter i "galten", så skulle allt mat-
ket höljas med t.ex. säckar, bäcken
och lakar, så ej röken slog in på
maltet och ingen fick röra läri
så länge det var rök i basten, ty
"Så fick maltet rökmak". När mal-
tet var så torrt att man tog ett korn
emellan tänderna och bet till så skulle
det gå utan med ett smållande ljud.
Så ansågs det vara bra och bevaras
i säckar och förvarades i torrt stäl-
le i träkar eller träbunker, var lock ej

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6596 : 31

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge.

Socken: Hghult.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking

Adress: Furåkra, "Kräksviken"

Berättat av: Carl Viking

Född år 1874 i Hghults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

slöta acet för hätt. Maltet gräpa⁽¹⁶⁷⁾
pades på handkvarn efter behov
så fort man hänkte bryggga. Malt
bryggdes svagdricka, men till jul, begra-
ning, bröllop, kristningröt och släk-
teräl m.m. då bryggdes det öl. Skulle
det bliva riktigt gatt fick ej pagas
mera än 18 kannas vört efter skäp-
pan. och därtill 1/4 skälpund boor, re-
pad' Humla. Min fader hade en li-
ken, särskild "Humlegärd" med fle-
ra resta "Humlestörar." Humlan mäs-
ke plockas på hästen innan ämne
den fått någon frostnatt pyannars

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6596 : 27

Landskap:

Småland.

Härad:

Uppvidinge.

Socken:

Ålgöhus.

Uppteckningsår:

1940.

Upptecknat av:

Carl Viking.

Adress:

Furåkra - Kråkshult.

Berättat av:

Carl Viking.

Född år

1874 i Ålgöhus.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En viktig sak i de gamla bond- (163.
himmeln i åldrig tid var "Mälningen".
S. v. s. att av gott korn bereda malt
till svagdricka o. s. h. "Kembygdslöb".
Min fader Yrak Jansson ansågs myc-
ket spya till att mälta. Han bruka-
de i November mälta $2\frac{1}{2}$ tunn "Spritt
korn". Det gick så till. Kornet lades i stö-
ren, präkar, som stod i gamla f. d. brän-
neristova. Så haldes över kornet priskt
vatten, så att vattuet stod över kor-
net, så gick det stå i 36. timmar.
Så var det en Bottensvicka i karet,
varifrån man avtappade vattuet. Nu

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 6596:28

Landskap: Småland, Upptecknat av: Carl Viking
Härad: Uppvidinge, Adress: Furåkra, "Kåksmåla"
Socken: Ålgöhus, Berättat av: Carl Viking
Uppteckningsår: 1940, Född år 1874 i Ålgöhuskröken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

så behandla kornet hette på vårt ort¹⁶⁴
språk att "Plå i stöps". Sen lades kornet
i flera säckar, som ej fingo vara all
för fulla, ty när kornet började gro,
så svälde det ut. Säckarna lades i
en stor låda, som hette "malålla" och
placerades framför spisen; i vilken det
eldades duktigt, så det var varmt i stugan.
Säckarna måste flera gånger på dyg-
net omskakas, så kornet ej "tuktade".
Efter 3 dygn i varmen började kornet
att "titta". S. v. s. Groddar visa sig. Så här-
des kornet ur säckarna i "Malållan" och
blöttes och omsördes det många 3-4 gånger

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 6596:32-75.
Landskap: Småland. Upptecknat av: Earl Viking.
Härad: Uppvidinge. Adress: Furåkra = Kriksmåla.
Socken: Stghult. Berättat av: Earl Viking.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i Stghults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Uppteckningen utgör omedelbar fört-
sättning på volym N: 6.

Brygd
Solhattar
Möbler.

Volm 2.

Sidor 168. — 199.

12 teckningar.

ACC. N:o **6596:32**

Landskap: Smaland. Upptecknat av: Carl Viking.
Härad: Uppvidinge. Adress: Turåkra Bräksmås.
Socken: Älgshult. Berättat av: Carl Viking.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1874. i Älgshults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

varb den förstörde. Teckning n:o 70. (168.
visar oss Skäpkar och matet i säckar i
Maltållan framför spisen i den gamla
"Bränneristova". - Min kära syfte Anna
gröpar malt till svagdricksbryggd, gysen,
(väl bekant) nu med en liten puska i kaus-
en ligger på knä och ser på. Det var på den
tiden att om sammaren bryggdes hos oss
mycket svagdricka. Man förde dricka i
mjölk sammanblandat med sigrätt
mycket åt släktarna m. f. plattor, man
fick dricka sådant. "Så styrker kroppen
när man ska arbeta strängt" hette det,
och det var en oifrånkamlig ranning.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6596 : 33

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking.

Härad: Uppvidinge.

Adress: Furåkra, ² Kräkmyla.

Socken: Ålgåll.

Berättat av: Carl Viking.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1884 i Ålgållsvacka.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Obs! I mitt barndomsminne var det 169.
få bänder i våra orter, som själva bryg-
de rikt julöl. Men min farfar Erik Jans-
son, han bryggde. Annars överläts detta
arbete åt kvinnorna, men vi på min-
nas att min far, var född 1882, och var
av den "gamla, stamman". Som redan uppteck-
nats, så skulle ölet bliva gott fick man
ej laga mera vört än 18 kannor efter
varje skäppa malt, men man lag däref-
ter ett maltsvagt dricka, som het "Bis"
och det fick man dricka i kopp med
vatten. Julölet skulle vara jäst till
Annedäer den 1de December, så man kunde

ACC. N:R

M. 6596: 34

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge.

Socken: Ålgö.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking

Adress: Furåkra, "Fråksmåla"

Berättat av: Carl Viking

Född år 1874 i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

bjuda på en kanna "jäsöl." Särpör by- (170.
der ett gammalt plakattryck från en
sa orter så; "kanna mä kanna." När ölet skul-
le bryggas, så lade far den behöriga
mängd maltgröpe, som krävdes i "Mäs-
bekaret" i bryggstova, som var under sam-
ma tak, som f.d. "Bränneristova." Maltet
utrördes med kokande vatten med "mäs-
rodret" till en halvöck gröt, så lades
locket på karet och ett päcke bandröver
med ett rep. Så gick det stå över natten.
Sen d. n. k. "Mäskningen" var gjord lades
hela sörjan i en murad 40-kannorsgry-
ta, som var eld inunder i en rugg. Men mäs-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6596:35

Landskap: Småland.
Härad: Uppvidinge.
Socken: Älgshult.
Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking,
Adress: Furåkra, Kråkmo.
Berättat av: Carl Viking,
Född år 1877 i Älgshults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Den spådes ut med vissa kannor (171).
vatten och viss mängd repad humla
ilades. För hade en "Måstpicka" med
vissa skåror på och han visste genau
att sätta den rätt upp i grytaus bot-
ten huru många kannor vörte det var
i grytan. Den skulle koka under an-
röning rätt ofta i 2 timmar varje
satt. På hade han samtidigt en kili-
kel kokande vatten i den stora spisen,
så han "Spädde på" efter som det kok-
te samman i grytan, så när det ka-
kade 2 timmar hade lika mycken vör
i grytan, som då han började, det råk

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M.6596:36

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking,

Härad: Eppvidinge.

Adress: Furåkra, Kråksnäs.

Socken: Ålgårds.

Berättat av: Carl Viking,

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1874 i Ålgårdsnäs.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

han bestämt medelt sin mätsticka (17th).
Mäsken skildes ifrån vörten i d. n. k. "Rost-
bakare", i den botten lades s. g. korta, bar-
kade björkkäppar, så deras ändar vette
med Rapphålet. Sen lades därpå en
flättad halmkrans och däröver ett
lunt, vitt Bryggglakan. Så östes grytan
innehåll i "Rosten" och fick stå 1/2 tim-
me "8 rätta rej". sen togs "Rappen" stilla
ur svickan och den klara, bruna vör-
ten vann fradgande mer i en stark kop-
par kittel. Obs! När "Rosten" var avrunnen
så haldes in lite vatten i "Rosten" och
fick draga en stund, och så togs eftlac-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6596: 37

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking,

Härad: Uppvidinge.

Adress: Furåker, "Kräksmåla".

Socken: Ålgårds.

Berättat av: Carl Viking,

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1874. i Ålgårdssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ket, som hette "Pär". Så var att ringa⁽¹⁷³⁾
ra kusten för en andra gryta, t.ex. vid
jullag. Annars var det ej mer än en koka
gryta i vanliga fall, när man bryggde
svagdricka i vardagslag. Den, som ej
hade sådan gryta, som min far ägde,
kunde givetvis även gagna en stor, oför-
kent, men skinnande blanskuvad kopp-
sparkittel; men "rostaker måste ana
hava, som försäkte sig på bryggd.
Vörten jätte i 6 dygn till öl i lagom varm
rumstemperatur, vi säga omkring 18 gra-
der Celsius; fast man ej hade gradstock
hos oss den tiden. Svagdricka jätte en natt.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6596:38

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
 Härad: Oppvidinge. Adress: Turåkra² Prästgård,
 Socken: Älgåult. Berättat av: Carl Viking,
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i Älgåults församling

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När vörten till ölet var, så varm, som (194.
 "spenvarm mjöl," då inrördes jästen, så fick
 det jäsa i 6 dygn. Till jäst gagnades en bland-
 ning av jäst från kraftigt svagdricka och
 förut ombalade "Mussammarsjäst", som
 man ympat kraftigt i ett staps god malt-
 vörst. När ölet var fulljäst, så skum-
 made det ej längre på ytan; men det
 skjöt upp små, klara kolsyreblåsar
 från jästkarens botten och då skulle ö-
 let tappas på den stora eketunnan,
 som låg i källaren. Tunnan skulle i för-
 våg vara "inlakad med hett entlag och
 rökad invändigt med litet svavel

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6596:39

Landskap: Småland.
Härad: Uppvidinge.
Socken: Råghult.
Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Vikberg,
Adress: Furåkra, Prästgårdsmåla.
Berättat av: Carl Vikberg,
Född år 1874 i Råghults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och "Johannesört" (=Hypericum.) Senna (175.
ärf troddes vara, liksom "Röjträne",
så kraftig mot "förgörning" att den
h.o.m. "Drev djävulen på flykten". När
ölet fäste i karet ville mormor gärna smur-
la sin "Vigselring" i ölet, för "den komme
ingen då röta från rösten". Ölet
förvarades i en stor Eketunna med
"St. Pers vapen inskuret i staven". Detta
tecken skyddade mot förgörning.
Se teckning N: 14! - Obs! Teckning N: 13.
visar oss 4. Flyck. åldriga dryckeskärl.
N: 1. fr Ölstänka från Lantbr. Bröd Jämsbo,
Lindshult, Prästgårdsmåla-socken. N: 2. var min

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6596 : 40

Landskap: Småland, Upptecknat av: Carl Viking,
Härad: Uppvidinge, Adress: Furåkra "Kråksmåla".
Socken: Ålgö, Berättat av: Carl Viking,
Uppteckningsår: 1940. Född år 1877 i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

faders vackra tennskap, varur han bjöd (1940)
oss öl julafton. Set såldes på auktionen
våren 1890. Inköptes av dåvarande ägaren
till Kougårds-Gods i Ålgö socken. N: 3. är
en "Ölögge" av 1. halvskaps rymd, av gulpa-
lerad malmhjärk. F.d. storbanden
(nu säd) Oskar Östrandsson, Kallarna-
la, Bräckebo-socken, Kalmar-Län. N: 4.
är en "Fömlare" av gammalt silver, in-
uti förgylld och rymde en "Fumru". Till-
hörde min farbror Nils Jansson i Brä-
ckebo, Ålgö socken. När man varit
riktigt snäll mot farbror, så fyllde
han "Fömlaren" med stark, mörkbrun,

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6596: 41

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge.

Socken: Ålgård.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking.

Adress: Furåkra. Träskmäla.

Berättat av: Carl Viking.

Född år 1889 i Ålgård socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

kanyack, som han kallade "Rum". Sen (1940)
hållde han det i en stor kaffekopp och
så däruti en stor sked hanung. Sen
sade han, "Rör nu ihop att 8 1/2 åt upp
ej stor brödskiwa till att 1/2 blir du
stark i kroppen. Obs! Men jag får säga
som karingen, som "slappade" mjöl
gröt i brännvin, att "jag blev både
full och mätt." Men ant smakade
det ej, men jag brukade dela porti-
onen i 2. gånger. Obs! Det var ej blott
farbror, som gjorde så, gamla gubbar,
som bjödos på en sup, som ville och
därmed äta ett stycke Bröd. det såg jag.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6596:42

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Upsvidinge.

Adress: Furåkra, Kråksmåla.

Socken: Ålgårds.

Berättat av: Carl Viking

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1874 i Ålgårds socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

För 60-70 år sedan voro möblerna (178.
enkla i våra Bondgårdar. Samliga blå
andra gulmalade, men rätt ofta ingen
målningsall. I samliga hem fick emell
(Liksom i vissa hem i nutid) täcka möb-
lerna; i andra hem åter skurades dem
varje lördag gulvita. Det var märkvär-
digt vad en duktig kvinna förmådde
mycket den tiden, men det är mycket
sorgligt minnas att det fanns försum-
liga kvinnor även då, men värst av allt
är att konstatera, i våra orter, att de
förmåligas antal blivit flera. Att våra
flickor då och då bar sig ett frisksjöt

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 6596:43

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking,

Härad: Öppvidinge.

Adress: Furåkra, Kråksmåla.

Socken: Håghult.

Berättat av: Carl Vikberg,

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1874 i Håghults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Det minns jag inte, ty det är hälsan (179.
men att sedan i timtal ligga vakta på
stranden och låta fiskmänsarna svara
sig huru landfärd skapade; det passas
ej när gamle far svettas och slår och
gamla mor räfnas. Vi få tillgiva mig
att jag är skrädd, men hälsar sunt; det
torde finnas en smula Rättvisa i min
utlägg. Jag är 66 år, men kl. 7 om morgna-
nen börjar jag skriva. Vid kl. halv sju
är jag hos banden och slipar mina knar,
så arbetar vi till kl. 6 på kvällen, då
går jag hem, tar en kall avrinning och
skriver så till kl. halv nio; sen blir det

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6596: 44

Landskap: Småland.

Härad: Elppvidinge.

Socken: Rieghult.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking,

Adress: Furåkra, Rieghults socken.

Berättat av: Carl Viking,

Född år 1874 i Rieghults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

en kort promenad i furuskogen och så till 180.
sängen. Obs! Minns att våra unga man-
ga krafter äro på vakt vid vårt landsgrän-
sor; vi måste hjälpas åt att ha vara på mer-
kens gräda, py alla behöva vi föda. Obs!
Men nu något om de gammaltida möt-
terna. Sen tid då man låg i "Bränk" på
lång råghalm minnes jag ej. Hängarna
i mitt barndamshem voro de flesta s.k.
"Händrängar". S. v. s. som gingo ej att
skjuta samman varken från kort eller
långsida. Man bäddade om morgnen,
så vart den iordning till kvällen. Väl tog
dessa breda sängar utrymme, men det

Skriv endast på denna sida!

M. 6596:45

ACC. N:R

Landskap: Småland.

Härad: Ulpsvidinge.

Socken: Ålgård.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking.

Adress: Suråkra, Kråksmåla.

Berättat av: Carl Viking.

Född år 1874 i Ålgårds socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

betyddes inget, ty vardagsrummet var (18).
mycket stort. Far och mor delade säng,
likaså syskonen tills dam vora i kamfama-
riansåldern, men ej längre. Obs! Nu är ej
min tanke att speciellt beskriva och
uppteckna alla de gamla möblerna, det
bleve för tidsärdande. Men en sak, som
jag tror var speciellt för Småland var
den fläktade "korgvaggan", som hängt
på snören i taket nära far och mors
säng, så mor nattetid kunde fatta i
"vaggerepet" "8 rätta igång duskvansen"
när den minste lilla började skraka
i sin vagg. Besynnerligt jag har ej sett

Skriv endast på denna sida!

M. 6596 : 46

ACC. N:R

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking,
 Härad: Uppvidinge. Adress: Furåkra, Kråkmoåla.
 Socken: Elghult. Berättat av: Carl Viking,
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1884 i Elghultssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sådana vagnar annorstädes i vårt Län (1880.
 men nu på 30. år tid, så har dam helt
 slutat upp även hos oss. så nu har dam
 en liten vagn till ^{vagnens rullning} jern. Se teckning nr
 15! Likaså vill jag visa en. s. k. "Stränga-
 kista" (eller pigekista.) som hade sådana
 alla tjänstefolk i gammal tid. I des-
 sa förvarade dam sina kläder och
 även pengar. Se gamla folkruttrycket
 "Han eller han ära inte så bärskrapa-
 de, som ha pengar på kistebotten",
 härleder sig från den tiden. Men kan-
 dens "Snedklappabyrå" förtjänar att
 upptecknas, kista och Snedklappabyrå, se

Skriv endast på denna sida!

M. 6596: 47

ACC. N:R

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking,
 Härad: Uppvidinge. Adress: Furåkra, Kråksmåla.
 Socken: Ålgård. Berättat av: Carl Viking
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i Ålgård socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Teckning N° 16. (N° 1 - N° 9.) Obs! "Sned- (188.
 klaffabyrån var i min uppväxt å våra
 orter det samma, som vår tid Schippa-
 nier i nutid är för bonden. Samliga
 av dessa "Snedklaffbyrår" vara röd-
 betade och hanpalerade och hade
 vackert beslag, som t. ex. å teckning
 N° 16 (b.), men andra åter vara måla-
 de i gul oljefärg årdrad i ek. Dessa
 byrår hade innånför klaffen många
 små lådor och även "Ländapack" där
 bonden förvarade sina pengar, såvitt
 han ej hade dem på "kistebatten". I dränga-
 kistan var en liten låda översk vid ena

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6596 : 48

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Uppvidinge.

Adress: Turåkra, "Kråkmåla."

Socken: Råghult.

Berättat av: Carl Viking

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1874 i Råghult socken

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

gaveln och hette "Läddan" "Kisteläddi" (184.
ka). När "Läddikans" lock öppnades så
undestödde det kistlocket, så det stod
öppet. Gamla bänder förvarade i min
oppvärt, b. a. i kistan fint bräd, savel, mör
och ask, samt en stor "g-kannebutelj" i vil-
ken var brännvin. Sär fögnade bän-
derna varandra på "Kiske hörnet". Sär lä-
nade dam, vid behan (utan vittnen)
en "Kundring" av varandra, men på sam-
ma "Kistehörn" betaltes Länet åter på över-
enskommen dag. Det var ordhållighet i
våra gamla bänder, det må vi minnas,
men varst har den dåtida ärligheten tagit

Skriv endast på denna sida!

M. 6596 : 49

ACC. N:R

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Vikiug
 Härad: Uppvidinge. Adress: Turåkra Kråksmåla.
 Socken: Reghult. Berättat av: Carl Vikiug.
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i Reghult socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

vägen? - Teckning N: 17 visar oss en (185.
 s. k. "Dragkista" = (kvinnamöbel.) Om nå-
 gon frågar mig "vad var dragkista för
 möbel?" Då skulle jag helst vilja svara
 "Den var en föregångare till nufidå sam-
 byrå." Men å "Dragkistan" var ingen klapp
 att öppna. Endast 4 lådor, 2 stora och
 2 små underst. Lådorna hade lås och
 ringar å framsidan att draga ut dam-
 med. 4 lådorna förvarades finare samlin-
 nen, silkes-schallett, vackra hemstickade strum-
 por och vantar m. m. Överst var en liten ppe-
 gel med låda för kammen m. m. Dragkis-
 tarna voro ofta målade i svärta folkets färger.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6596 : 50

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking,
Härad: Uppvidinge. Adress: Furåkra^e Kriksmåla.
Socken: Älgshult. Berättat av: Carl Viking,
Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i Älgshults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Teckning nr 18. visar ett trevligt gam- (186.
maltida "Linneskåpm. m." Lådana skåp
mer eller mindre vackra t. o. m. Sk. fun-
nas i min hembygd ofta hos bänder-
na. Namnet "Linneskåp" säger oss att kvin-
norna där förvarade husets hemvävda
linneförråd av t. ex. Lakan, ämgoth och "Sala-
drälle" (sträldukar vävda efter motiv från
Salarne.) Om man hade åt en i nämnd-
da hänseende välförredd "Baudmas"
"Så ä då väldigt vad mycket linne I har." Så
slog hon händerna samman och svarade,
"Så här ä väl intet nåt s kala am, haupst-
le si Prostamoras Linneskåpi Älgshult."

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6596 : 51

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
 Härad: Uppvidinge. Adress: Turåkra "Präksmåta.
 Socken: Ålgöhus. Berättat av: Carl Viking
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i Ålgöhus socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Översta hyllan i dessa skåp varken (1874)
 månförmad. I hyllans utkant voro
 2. Lussin skåror i vilka rika bönder häng-
 de sina "Sölvschedar av gammalt silver."
 Jag minnes ej detta, men fäderna berättade
 därom. Så stod på hyllan "Sölvsamlare".
 f. o. m. Ett "Sölvsop" hos rika bönder. Men för
 ambalsade, att Riksdagsmannen & Lantbr: Nils
 Bengtsson, för till bemålde Per Nilsson
 var rik. Han hade b. a. 6 "Sölvsallrikas" i
 sitt skåp, 2 Lussin dito skedar och 12 "Sölvs-
 lare" av silver. När det var kalas hos Riks-
 dagsmannen, då skulle Prosten och Ål-
 dermannen m. f. Gubbar äta på dessa

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6596 : 52

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge.

Socken: Ålgårds.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking

Adress: Furåkra, Kråksnäs.

Berättat av: Carl Viking, m. f.

Född år 1874 i Ålgårdssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

fallerikar. Obs! I gammal tid var det 188.
ej gott om Bankar. Rika bönder köpte
ofta för sina pengas arbetat silver och
sådant ansåg, som "fullgod betalning
f. o. m. vid gärdsköp". Det fanns i mitt Barn-
domshem ett köpbrev skrivit på gulvitt
skinn gammalt som medlet av 1600-tallet.
Obs! De sirliga Bokstäverna vara svåra
att läsa, men så mycket läste jag att
"E. m. Baude i Krokult sålt sin gård för
5. Säckergillda otar och vissa Låd ar-
betat silver." och de gamle påderna
sade att så var seden i mycket äld-
rig tid. — Vidare möbler i de gamla

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6596 : 53

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
Härad: Uppvidinge. Adress: Furåkra, Kråkmoåla.
Socken: Stghult. Berättat av: Carl Viking
Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i Stghult socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Bordhemmen vore i minn oppväxt (189.
"slaglännumabordet" och de gamla häghar-
made stolarna. Se teckning N: 19 (1-2.) och
sen har jag tecknat och beskrivet de vä-
santligaste möblerna. Vad "slaglännuma-
bordet" beträffar, så var det 2. rektangel-
formade, fällbara bordskivor, som
upphänges an var sin ledbara. s. k.-
"Grind". Dessa bord hade vid kostsidor-
na var sin utdragbara låda. När
man ville fälla bordskivorna, så la-
des grinden in till bordets stamme.
Sådant aldrig bord finnes i mitt hem,
och äter vi vid detta bord dagligen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 6596 : 54

Landskap:

Småland,

Upptecknat av:

Carl Viking,

Härad:

Uppvidinge.

Adress:

Furåkra, Bråksmåla.

Socken:

Hjghult.

Berättat av:

Carl Viking.

Uppteckningsår:

1940.

Född år

1874. i Hjghultssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Obs! Jag har nu beskrivit och teck-^{(190.}
nat de viktigaste möblerna i våra or-
kers Baudhem för 55-60. år sedan. Nå-
gon borde fråga, men den stora "Mora-
klockan" saknas? Visserligen, men den sak-
nades redan vid bemälda tid i våra
flerta Baudhem; och var ersatt av ame-
rikanska "Waterbury" klockor. (En port-
pendelur.) så jag kan ej räkna var-
ken "Möraklockorna" eller "Bernakloc-
korna" till tiden för mina pojkar. De
vara före mina pojkar, men trots
detta känner jag mycket väl till dem
äldriga mr.-Ne skall jag till min 24-års-

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge.

Socken: Ålgö.

Uppteckningsår: 1940

Upptecknat av: Carl Viking

Adress: Juraåker, Kråksmåla.

Berättat av: Carl Viking

Född år 1874 i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

period i min hembygd endast litet sen (191.
ra tala om fest bland dåtida ungdomar.
Jag minnes att jag i F.d. insända uppteckningar ej skrivit om de intressanta s. k. "Gästtorva". Det var fest i det gröna i någon vacker björklunge på af-lanen kl. 3 på morgonen. Seltagarna voro byns pojkar och flickor. Vi pojkar lade tillhopa 2 kr. på man; så bjöda vi var och en sin "lilla raring". Flickorna bakade kaffebröd och bredde smörgåsar. Vi pojkar hemköpte litet sprit till "kaffegäster". Ovi! Men ve den, som drack förmycket, han miste sin flicka och

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6596 : 56

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Uppvidinge.

Adress: Furåkra "Kråksmåla"

Socken: Elghult.

Berättat av: Carl Viking

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1874 i Elghult socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

det kunde hånda för alltid. på morg (19h.
sökte vi vara, som "Folk." Flickorna bjö-
da vi litet vin och Punsch till kaffet. Men
det måste gå efter "Måttstock" (Kelt i mit-
liliter.) Började någon pojke bli "Hög-
röstad," så sade hans flicka, "Nu ä dä jag,
som röstar för flasken, om du vill ha
mej till vän och kamrat." Och en på-
den intraga var ett verksamt Boteme-
del. — Kaffet kokade flickorna i 2.
kaffekittlar, vi eldade på en stenkälv.
Så hade vi små bord, som flickorna
lukat, där vi "Pae om Pae intraga för-
friskningar. Så gjorde vi lekar, bydan-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6596 : 57

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
Härad: Västervik. Adress: Furåkra "Kråksmåla".
Socken: Ålgö. Berättat av: Carl Viking
Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

(193.)
Så var ej lämpligt i hagen på den jäm-
na gräsmattan. Kl: mellan 12, och 1. på
natten hette "Spöktimmen". Så vilade
vi tillsammans med våra flickor på en
fuva "På armen snur baskatäcket." Ja,
var pojken älskad av sin flicka, så fick
man verkligen vila en stund huvudet
på hennes arm. "Baskatäcket" var stora
gråa schalar, som våra flickor bär
den tiden, och den bredde han över ansik-
tarna på sig och sin pojke. Och var flickan
den "lilla hjärtknappen", så fick man ej
så få kysar också, men då borde man
helst ej lukta av sprit, ty den varan våra

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6596 : 58

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
Härad: Uppvidinge. Adress: Turåkra² Kråksmåla.
Socken: Ålgö. Berättat av: Carl Viking.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i Ålgöbocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

våra flickor rent katiska på. Så för¹⁹⁴
skad jag dem ej helt i detta stycke, men
så rätt, så rätt som hade; fy inget ver-
brytande bryter mannen så fort, som
spritmissbruk. En sant fänka och
älskande flicka, fänkte längre i detta
fall än en 20 års pojke. En verkligt god
flicka, han såg att spriten var för den
blivande "Äkade kärleken" ungefär
som midsummarforkan är ruineran-
de för växterna, bildligt talat. - Gryp-
ket gillar jag och och älskar de känsamma
fäderna; men när gamla män sade att "så
å manligt att ha en duktig repp", då gör-

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge.

Socken: Ålgåult.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av:

Adress:

Berättat av:

Född år

Carl Viking.

Furåkra² Kråksvick.

Carl Viking.

1974 i Ålgåults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

de dom sig medvetet eller omedveten (195.
let skyldiga till en grov lägn. - Mitt Förban-
na en god kvinna har jag aldrig på
orsak till, men väl många gånger
spriten. Men det är ett välriktat fak-
tum att även i från detta nerbrytande
finnes en återvändsgränd om och
så nöden skall bli ris i fuktomär-
tarens hand. Ögen reflex. Nu är du för
ärlig gubbe, du blottställer ju dig
själv. "Välkommen! Men hur vill Ni läka
Bölden förrän var ett runnit ur?"
Och! Vid 3-tiden på morgonen vände
vi åter till våra hem från dessa fester.

ACC. NR.

M 6596 : 60

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
Härad: Uppvidinge. Adress: Furåkra, "Kråksmåla".
Socken: Ålgult. Berättat av: Carl Viking.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i Ålgultssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ynnare vi lämnade den vackra festplats⁽¹⁹⁶⁾
sen vid "Kråksjärvi" i Kråksörps gård
(Ålgultssocken), så sjunga vi i Eorn,
"Nu gäler gäken, nu gå vi hemåt, kola ä
oppe 8 klacka ä 3." —

Nu skall jag endast, som avslutning
på minnena upplevelser till mitt 22-års
årsfärd i korpstid som soldaten, som
det var, då d. s. k. "Indelta skammene"
existerade hos oss. Vår siste soldat i min
hembygd Kråksult hette Carl Ludvig
Rasqvist. Kråksult med sina 8 "Jit-
tingsbänder" utgjorde d. s. k. "Skammene"
och 4 Jittingsbänder i Trångult (samma

ACC. N:R.

M. 6596 : 61

Landskap: Småland, Upptecknat av: Carl Viking,
Härad: Uppvidinge, Adress: Furåkra, Kråkshult.
Socken: Ålgshult, Berättat av: Carl Viking,
Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i Ålgshults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

socken) utgjorde "Förste" till Kråkshult.
Knektahället skulle omfatta $1\frac{1}{2}$ hemman-
hal. s. v. s. 12. rk. Åttingar. Vi tillhörde Rangb.
Calmar regemente, Uppvidinge Comp. n: 20.
Soldatens tjänstetid var 30. år. Torpet
utgjorde i huvudsak hansen. Och Kråk-
shults soldattorp ansågs för styvt och
hölls vid tiden 1895 i arrendavärde 125. kr.
på år. Soldaten var "Bunden medelt
anställningskontrakt." När han var "Uk-
kallad" (på tjänstgöring), så måste ra-
tebänderna göra arbetet på torpet gratis.
Kråkshults soldattorp födde 2. duktiga
kor och 1. yngnöt, samt 5. får och gris

ACC. N:R

M. 6596 : 62

Landskap: Småland.

Härad: Elfvärds.

Socken: Ålgårds.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking.

Adress: Furåkra. "Kråksmåla"

Berättat av: Carl Viking

Född år 1874 i Ålgårds socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och häus. Därtill hade soldaten fri (198.
"vedbrand" efter behov. Var soldaten
ej yrkesman, så erhöll han alltid ar-
bete hos sina rotbänders, då han ej
var i tjänstgöring eller hade knag
på karpel. Dessutom fick han "Gulakost"
av rotbänderna, i. t. Limpa, ett skälpmad
fläsk 8 i, kaluskar brännvin av varje
rotbände. "Persedlarna" (Soldatens uni-
form m. m. förvarades, då han ej tjän-
gjorde i den stora s. k. "Rotakisthan", som
var placerad hos årets "Rotabände"
innan "Knektahälsat". Soldatstugan
bestod av förestuga med trappoppgång

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6596 : 63

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking.
Härad: Uppvidinge. Adress: Turåkra, Kräknuåsa
Socken: Ålgö. Berättat av: Carl Viking,
Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

till vinden, så ett stort Bränngårdsrum¹⁹⁹
och kök. Fähuset var en byggnad
för sig, lög och 2 lador tillhåna för
sig. samt därvid ett litet äppel- och
skjöl och potatiskällare. Obs! Öffer
nutida förhållanden så kunde det
inket gallit en normal pojke i sin-
net att tjänstgöra för dessa små lä-
reförhållanden. Men var tid har sina
förhållanden. Pojken fattig, men med
kraftiga armar, ägde t. ex. en flicka,
som var "hans äggen". Han ville skap-
pa henne hem, m. m. Obs! Kräkshults f.d.
soldatcorp, se teckning N: 27!

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. *M. 6596 : 64*

Landskap: *Småland.*

Upptecknat av: *Carl Viking,*

Härad: *Uppvidinge.*

Adress: *Furåkra, Kråksmåla.*

Socken: *Ålgård.*

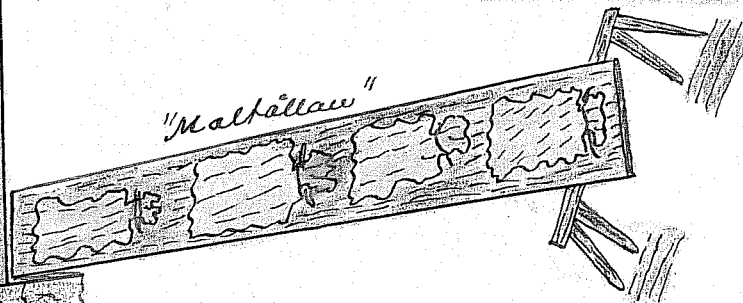
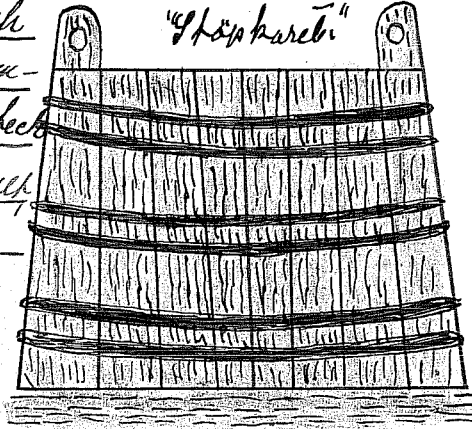
Berättat av: *Carl Viking,*

Uppteckningsår: *1940.*

Född år *1874.* i *Ålgårdssocken.*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

*N:10. Från "Stöp och
Måltarefugan i gam-
mal tid. Minnesfö-
ring från Kråksmåla,
Ålgårdssocken.*

ACC. N:R. *M 6596 : 65*

Landskap: *Småland.*

Härad: *Uppvidinge.*

Socken: *Ålgö.*

Uppteckningsår: *1940.*

Upptecknat av: *Carl Viking.*

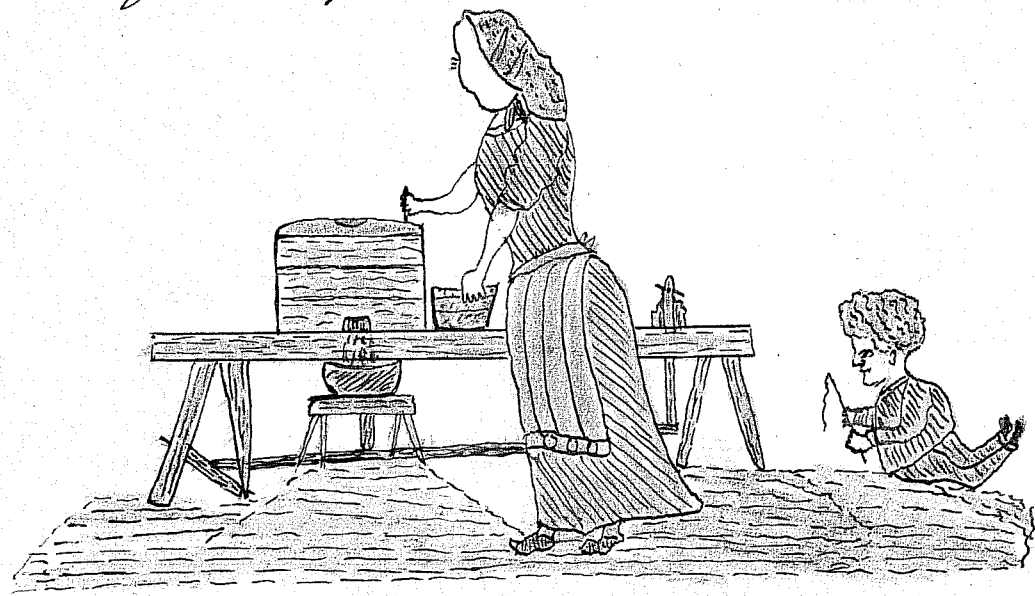
Adress: *Furåkra, "Kräksmåla".*

Berättat av: *Carl Viking.*

Född år *1874.* i *Ålgö socken.*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

*N: 11. Min kära ryktar Anna gräpar malpet i hem-
kvarnen (= Handkvarnen) till svagdricksbryggd.
Påsen med sin lilla piska ligger på knä och ser
på. Måst från Ålgö för cirka 60. år sedan.*

ACC. N:R.

M. 6596 : 66

Landskap:

Småland.

Upptecknat av:

Carl Viking,

Härad:

Uppvidinge.

Adress:

Turåkra, nr Kråksmåla.

Socken:

Roghult.

Berättat av:

Carl Viking,

Uppteckningsår:

1940.

Född år

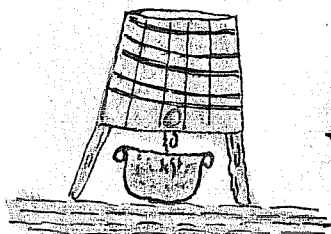
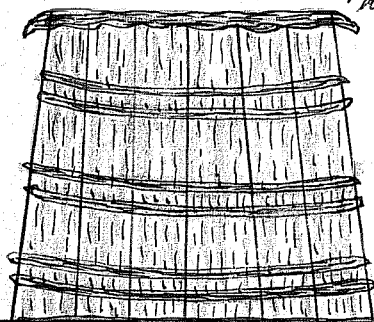
1874, i

Roghult socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

N: 12. Det inre av
min faders "Brygg-
stova" Maten från
Roghult för 55 år sen.

"Rostakar."

"Det överbundna jäs-
karet."

Ritad

Gryttan.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6596 : 67

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking,

Härad: Uppvidinge.

Adress: Furåkra "Kråksmåla."

Söcken: Älgshult.

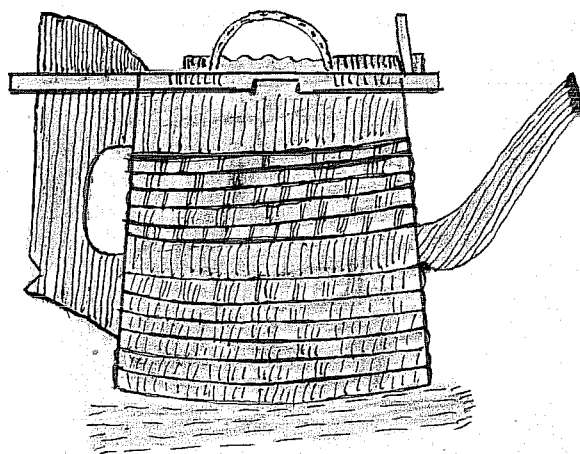
Berättat av: Carl Viking,

Uppteckningsår: 1940.

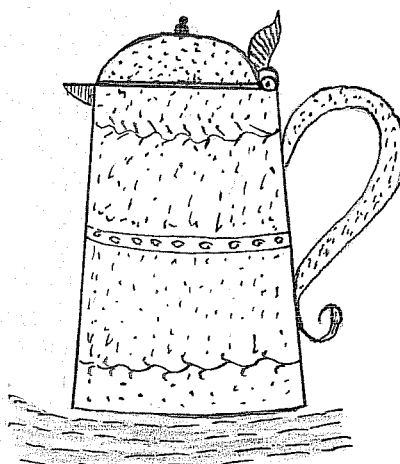
Född år 1874 i Älgshults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

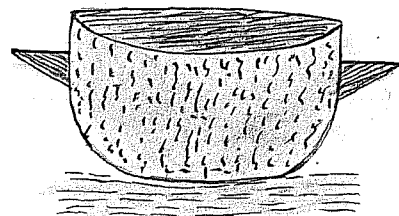
N° 1.

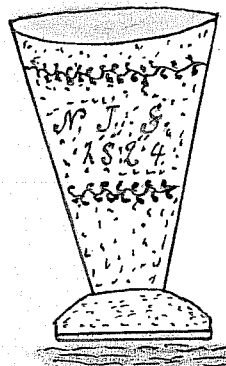
N° 2.

N° 3.

N° 4.

N° 13. Gamla tryckarkärl från våra sockor.
Så i uppteckningsåret 1940.

ACC. N:R.

M. 6596 : 68

Landskap: Småland.

Uppptecknat av: Carl Viking

Härad: Öppvidinge.

Adress: Furåkra, Träksmåla

Socken: Håghult.

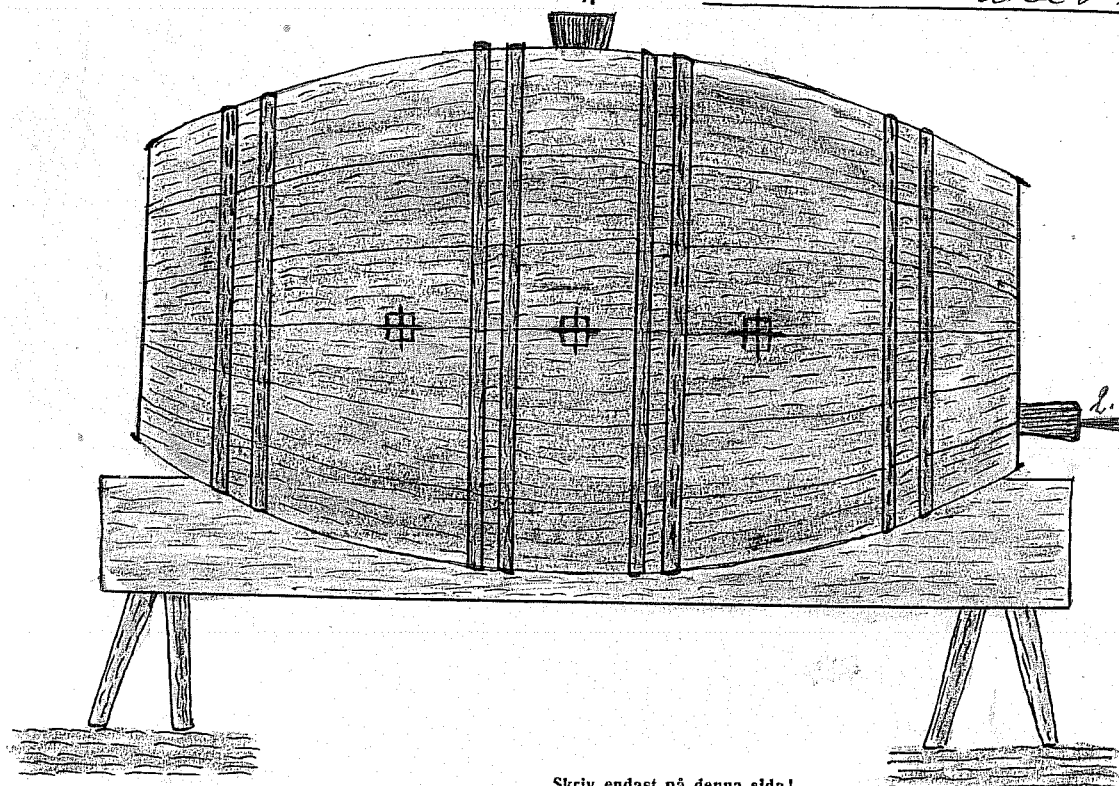
Berättat av: Carl Viking

Upppteckningsår: 1940.

Född år 1874 i Håghultssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

N:14. Min faders f.d. "Påse ölkurna på sin Bänk i Käl-
len. Obs! P.f. "Väpen" på s. stället i ölkurna. Vid i. in-
spades ölet; det hette "Sprundet." Vid 2. inspades det
och hette "Tricka & Tapp."

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 6596: 69

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking,

Härad: Öppvidinge.

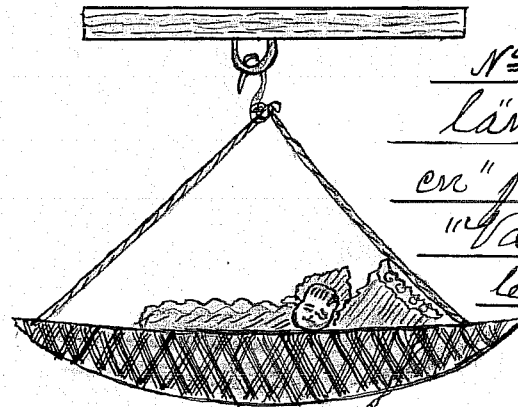
Adress: Suråkra, "Kråksmåla".

Socken: Ålgö.

Berättat av: Carl Viking,

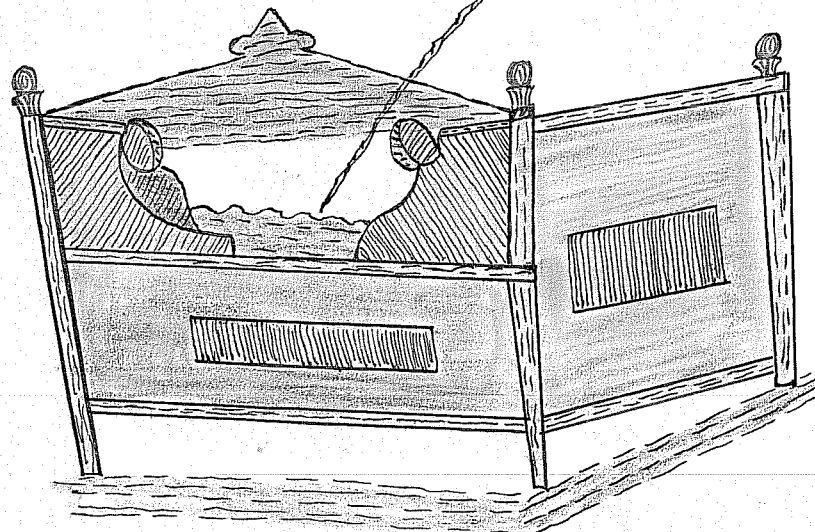
Uppteckningsår: 1940.

Född år 1874 i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

N: 15. Den gamla små-
ländska "Hängsäng-
en" för äkta makar.

"Vaggan" är symbo-
len, vars språk är
lätt att tyda.

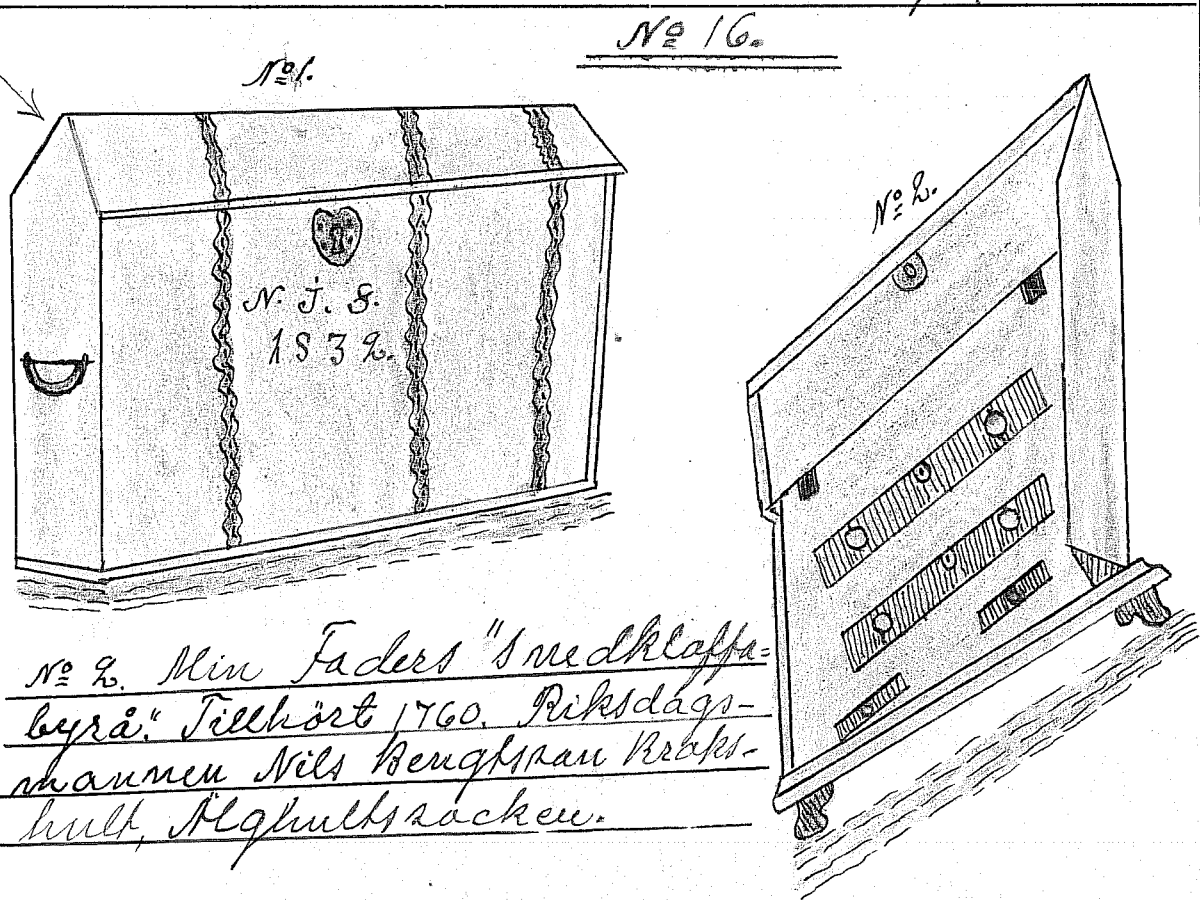
Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6596 : 70

Landskap: Småland Upptecknat av: Carl Viking
 Härad: Uppsvidinge Adress: Turåkra, Kråksnåla
 Socken: Älgshult Berättat av: Carl Viking
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1874 i Älgshults socken

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

No 1. Faderens Nils Jansson i Björskola
"örängakista". När jag minnes den för-
varades där Homborgens "Rumkaggen".

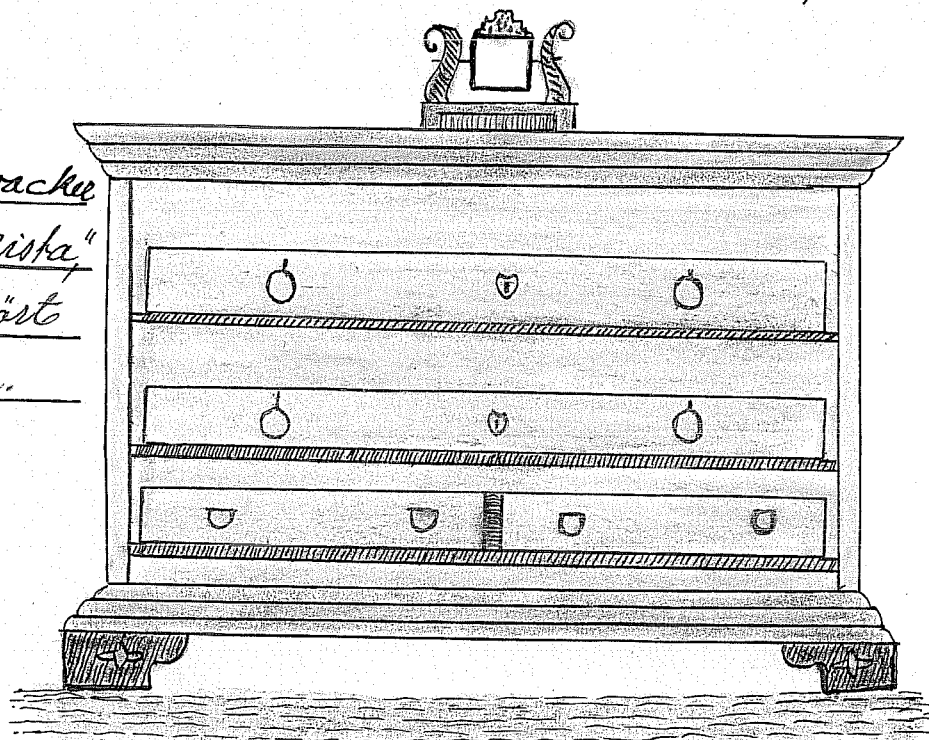
Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6596 : 71

Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl VikingHärad: Uppvidinge.Adress: Furåkra, "Kråksmåla"Socken: Röghult.Berättat av: Carl VikingUppteckningsår: 1940.Född år 1874 i Röghults socken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

N: 17. En vacker
s. k. "dragkista"
som tillhört
min Mor.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. *M 6596 : 72*

Landskap: *Småland*

Upptecknat av: *Carl Viking*

Härad: *Uppvidinge*

Adress: *Turåkra^{ns} Kräkumåle*

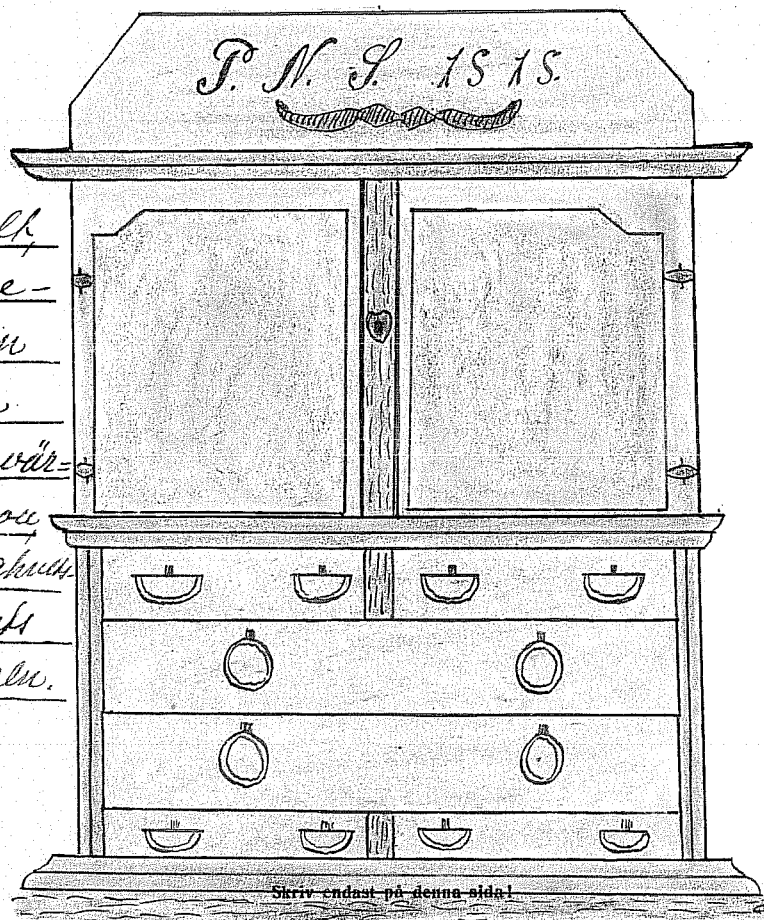
Socken: *Kräkumåle*

Berättat av: *Carl Viking*

Uppteckningsår: *1940*

Född år *1874* i *Kräkumåle socken*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

*N: 18. Gammalt,
fint, "Linne-
skåp" m. m. som
tillhört min
Faders förste värd-
far Per Nilsson
Kräkumåle, Ålgårds
socken. Skåpets
höjd cirka $3\frac{1}{4}$ alm.*

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. *M.6596 : 73*

Landskap: *Småland.*

Härad: *Uppvidinge.*

Socken: *Ålgö.*

Uppteckningsår: *1940.*

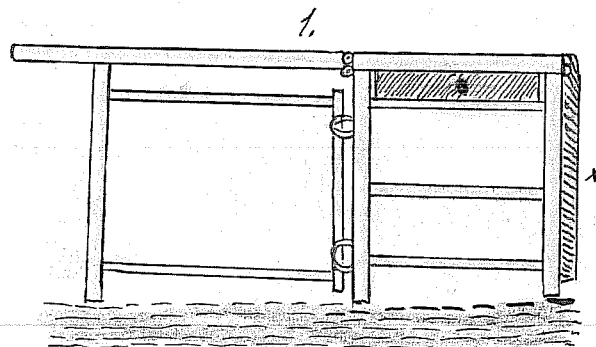
Upptecknat av: *Carl Viking,*

Adress: *Furåkra, "Kråksmåla."*

Berättat av: *Carl Viking,*

Född år *1874* i *Ålgö socken.*

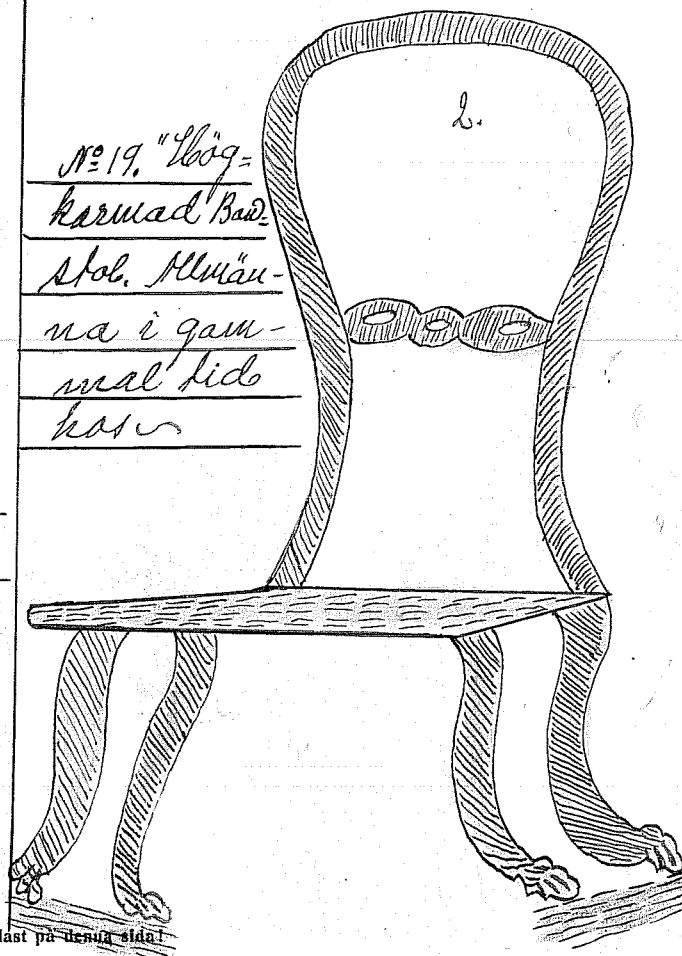
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Nº 19. "Slaglänmbord."

Ena lämmen vid Fädd.

Motiv Furåkra, "Kråksmåla."

Nº 19. "Hög-

karmad Bän-

stol. Hlmän-

na i gam-

mal lido

has

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

M. 6596 : 74

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Uppvidinge.

Adress: Furikra, Kräkshusa

Socken: Ålgårds.

Berättat av: Carl Viking

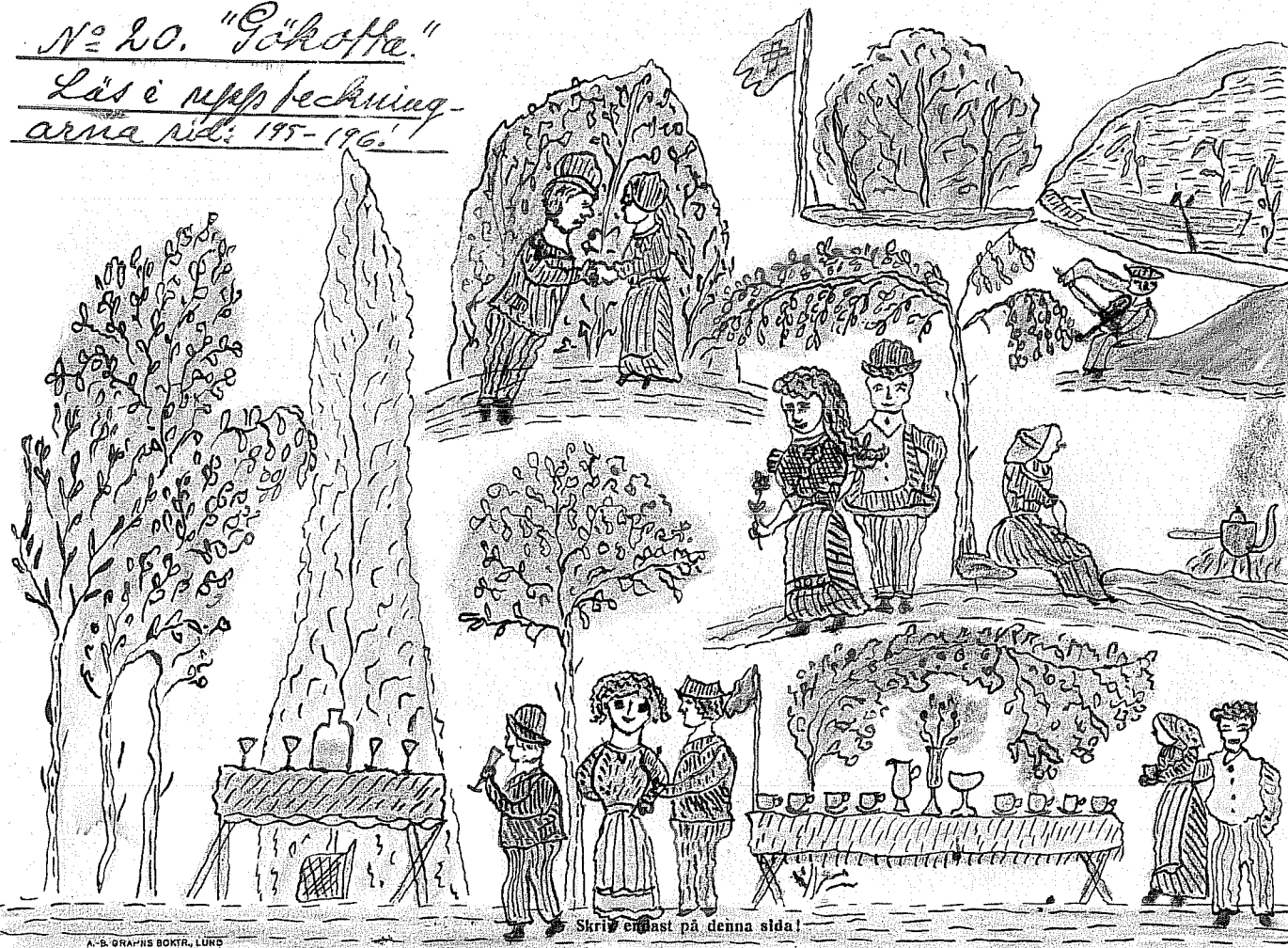
Uppteckningsår: 1940

Född år 1874 i Ålgårds socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Nº 20. "Gården."

Läs i uppteckning-
arna sid. 195-196.

ACC. N.R.

M. 6596 : 75

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking,

Härad: Uppsvidinge.

Adress: Furåkra, Kräksmåla.

Socken: Ålgårds.

Berättat av: Carl Viking,

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1874 i Ålgårds socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

N:o 21. St. f. d. N:o 4 Laga med l. Ladas.

Gamla Gårdst.

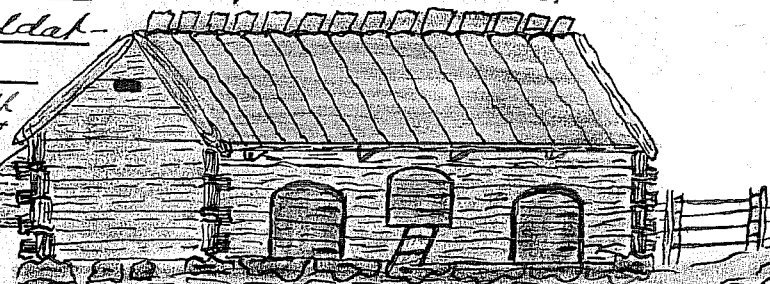
torpet i

Kräksmåla.

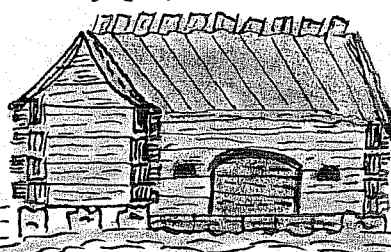
Ålgårds-

socken.

Vedbod. N:o 3.

N:o 5. Fåhuset.

N:o 1. Gårdst.

N:o 2.

Källaren.

